National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
FEB 13 1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

Nr. 10 (2549) XXVIII aastakäik | Teisipäeval, 6. veebruaril 1979 — Tuesday, February 6, 1979 | Üksiknumbri hind 40 centi

Sisutihe I Eesti Muusikakonverents Torontos

Muusikavõistlused — loengud — kontserdid eesti muusikale lähenemiseks

Möödunud nädalalõpp oli väga sisutihe. Torontos toimus Eesti Kunstide Keskuse korraldusel I Eesti Muusikakonverents. Seel algas juba reede õhtul kirjandusõhtuga, kus luuletaja Ivar Ivask pidas ettekande oma luulest. Laupäeva hommikul alustati muusika võistlustega ja samaaegselt laudkonnavestlusega „Kus me oleme". Peale lõunat peeti teine rida lühiloenguid ja mitmekultuurilisust käsitlev laudkonnavestlus. Õhtuks lõpetati muusikavõistlused ja laudkonnavestlus. Hiljem toimus veel kontsert kaasaegsest eesti muusikast. Sama sisutihe oli ka pühapäev. Ennelõunat olid töögrupid koorimuusika ja saatmise alal, pealelõunat veel mitu muusika-alast ettekannet. Toredaks krooniks sellele oli Carmen Prii ja Tõnu Kalami kontsert. Kuigi esimese selletaolise suurürituse puhul oli märgata kogemuste puudusi eriti ajatabelist kinnipidamisel, oli see sisuliselt üllatavalt tihe ja huvi selle vastu kiiluilkki suur.

Noorte muusikavõistlused

Esimene Eesti Muusikakonverents algas praktiliselt laupäeva hommikul Tartu College'i ruumides noorte muusikavõistlusega. Suures saalis oli sel puhul korraldatud ka huvitav muusikakirjanduse ja muusikaajalooliste materjalide näitus, kus väljapanekuid oli kolmest — Roman Toi, Eestlaste Keskarhiiv Kanadas ja Amanda Juhti — kollektsioonidest.

Konverentsi avas lühikese sõnavõtuga Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson, kes rõhutas muusikakultuuri tähtsust meie üldises kultuuripildis.

Esmajoonis olid võistlustules noored pianistid, kelledele järgnesid väikesed lauljad ja keelpillide mängijad.

Kohtunikeks olid Dagmar Kokker Montrealist, Lydia Pals Edmontonist, meie tuntud lauljad *Irene Loosberg* ja Avo Kittask ning Nora-Mall Kerson.

Võistlused kulgesid võrdlemisi aeganõudva protseduuri raamides, kuna kohtunikud tegid oma töö põhjalikult ja kaalusid noorte mängijate-lauljate talente igakülgselt. Lydia Pals mainis hindamise aluseid selgitades, et žhürii teeb oma hinnangu ainult sellel alusel, kuidas noored pianistid oma kava antud momendil esitasid.

Kus me seisame, kuhu suundume?

Kui Tartu College'i suur saal oli reserveeritud muusikavõistlusteks, siis kõrvalruumides algasid peatselt loengud ja laudkonnavestlus. Laudkonnavestlus teemal „Kus me seisame, kuhu suundume.. toimus Eesti Kunstide Keskuse Usaldusnõukogu esimehe J. Pahapilli juhtimisel ja sellest võtsid osa Amanda Juht (Ludvig Juhti nimeline Muusika Fond), Juta Kitching (Laurentiani ülikool), R. Antik (Eesti Keskarhiiv Kanadas) ja Toomas Metsala (T.E.R.R. „Kungla" arhiiv). J. Pahapill mainis sissejuhatuses, et laudkonnavestluse ülesandeks on esitada mõtteid ja ettepanekuid, mis käsitavad meie kultuurivarade säilitamise probleeme. Eksituse tõttu oli Ludvig Juhti Nimelise Muusikafondi kohta käivad andmed saadetud E. Eerme kätte, kes need Amanda Juhti asemel ette kandis.

Andmestiku oli koostanud E. Kalam ning nende abil said kuulajad põhjaliku ülevaate fondi senisest tööst ja saavutustest.

Juta Kitching andis informatsiooni eesti muusikalise kirjanduse kohta, mis on kogutud Laurentiani ülikooli Sudburys. Ta mainis, et teiste eestikeelsete raamatute ja materjalide hulgas leidub rohkesti muusikalist kirjandust, näiteks J. Aaviku töid, J. Hurda poolt kogutud rahvalaule, samuti meie hõimude laule.

Kogutud materjalid

R. Antik andis lühikese ülevaate, kuidas meil juba ärkamise ajal ja hilisemal tsaarijal hakati rahvaviise ja rahvamuusikat koguma. See tung sellelaadiliste materjalide kogumiseks ja talletamiseks on jätkunud ka paguluses.

Referent mainis, et Eesti Keskarhiivis Kanadas leidub muusikat käsitavat materjali umbes 2000 eriüksuse piirides.

Need materjalid koosnevad noodikogudest, muusikakirjandusest ja memuaaridest. Kõneleja kinnitas, et meie kõige tähtsam arhiivimaterjali koguja ja koondaja on siiski meie ajakirjandus, mille veergudele on talletatud kogu meie pagulaskonna ajalugu kõigis detailides. R. Antik arvas, et arhiivimaterjalid tuleksid nende kättesaadavuse ja katalogiseerimise huvides kõik ühte kohta koondada.

Toomas Metsala mainis, et ta hakkas isiklikult rahvatantsude kohta materjale koguma kümme aastat tagasi. Samuti alustas samal ajal kogumist „Kungla" rahvatantsurühm. Materjale saadi paljudest allikatest kuid kõige rohkem siiski Helsingi raamatukogudest. T. Metsala mainis, et tema käsutuses on umbes paarsada eriühikut, kuna rühma valdusesse kuulub ligikaudu 100 ühikut. Neid materjale võivad ka kõik teised asjast huvitatud isikud kasutada.

Okup. Eesti soovib Ludvig Juhti arhiivi

Läbirääkimistel arvas E. Eerme, et rahvale tuleks teatavaks teha, kus need materjalid säilitatakse. Tema arvates ei suuda üks keskne koht kõiki materjale koondada ja kättesaadavaks teha, kuid nende asukohad peaksid kõigile teada olema.

Juta Kitching rõhutas, et meie peame endi kultuuri tutvustamiseks andma ka võõrastele raamatukogudele materjale oma kultuuri kohta.

E. Aruja toonitas sama seisukohta ja kinnitas, et eesti muusikat käsitavaid arhiivimaterjale leidub ka Tartu Instituudi arhiivis. Mall Puhm küsis, miks meie arhiivides on osa materjale kastidesse pakitud — need peaksid olema katalogiseeritud ja kõigile kättesaadavad. Ja kusagil peaks olema üks keskus, kus on ülevaade kõigist materjalidest. E. Eerme ütles, et pr. Juht annaks Ludvig Juhti materjalid ja arhiivi üle mõnele eesti arhiivile paguluses, kuna kontrabassikunstnik ei pooldanud seda, et tema arhiiv läheks venelaste poolt okupeeritud Eestisse. Pr. Juht kinnitas, et Eestist on tulnud talle juba vastavaid sooviavaldusi, kuid ta pooldab oma mehe arhiivi andmist mõnele siinsele arhiivile.

J. Pahapill oma kokkuvõttes mainis, et eestlased peaksid tegema kõik, et oma kultuurivarasid talletada ning selleks aitab kaasa nii Kanada valitsus kui ka meie oma ühiskond.

(Järg lk. 5)

Teadaanne

Taavo Virkhausi loeng, mis pidi toimuma teisipäeva, 6. veebr. õhtul Tartu College'is, kanti ette dr. R. Toi vastutulekul möödunud pühapäevasel muusikakonverentsi loengute sarjas. Dr. R. Toi loeng tuleb hiljem ettekandmisele, mis puhul on maksvad I Eesti Muusikakonverentsi pääsmed.

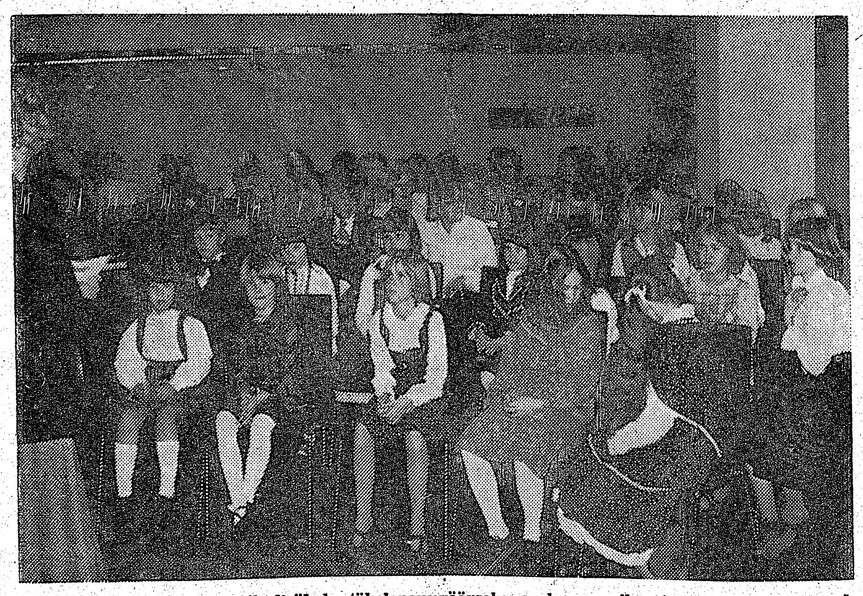

I Eesti Muusikakonverentsil oli üheks tähelepanuväärseks osaks muusikavõistlused. Pildil noored pianistid ja lauljad oma esinemisjärjekorda ootamas: vasakul L. Pals annab seletust ühele klassile žhürii poolt tehtud märkmeist. Foto: Vaba Eestlane

I Eesti Muusikakonverentsi muusikavõistlusest võtsid osa õed Reet ja Lehte Leesment. Lehte (istub) tuli esimeseks 7. a. ja alla klaveriklassis, Heli aga A lauluklassis teiseks. Foto: Vaba Eestlane

Eestlanna miljoni võitjate hulgas

22 Royal Bank teenistujat Willowdale'is, kes ostsid ühise Loto Canada loteriipileti, võitsid peavõidu 1 miljon dollarit. Võitjate hulgas on ka eestlanna Norma Sepp, kellele langeb võrdselt teistega 45.500 dollari suurune võidusumma.

Võit tuli mõni minut pärast seda, kui pangaametnik oli ostnud kõrvaloleva juuksuri juurest Loto Canada pileti ja avastas, et 5. jaan. peetud preemialoosimisel oli sellele numbrile juba miljon dollarit langenud. Võidupileti müüja Peter Petrillo saab 10.000 dollarit võidupileti müügi eest.

Venelased katsetavad lendraketti

WASHINGTON — Washingtoni poliitilised ringkonnad on häiritud N. Liidust saabunud informatsioonist, et venelased on alustanud energiliselt katseid uut tüüpi suure lennuraadiusega tiibraketiga. Valitsuse ringkondades kardetakse, et need katsed võivad tunduvalt mõjutada senatis valitsevaid arvamisi ja kujuneda komistuskiviks uue tuumarelvade piiramise kokkuleppe kinnitamisele. Tiibrakett kujutab endast praktiliselt aeglaselt lendavat juhitavat raketti, mis läheneb oma eesmärkidele madalas kõrguses ning tabab täpselt ettenähtud märki. Ühendriikides kalkuleeritakse siiski, et venelaste tehnoloogia jätab soovida ning nende lendraketid ei ole kaugeltki võimelised nii täpselt märki tabama nagu ameeriklaste lendraketid.

Tengi külaskäik häirib venelasi

Washingtonis kirjutati alla Ühendriikide—Hiina koostööleping

WASHINGTON — Ühendriikide presidenti ja valitsust häirivad Ameerikas külaskäigul viibiva Hiina peaministri asetäitja Teng Hsiao-pingi pidevad kriitilised väljendused N. Liidu aadressil. President Carter kirjutas Washingtonis koos Teng'iga alla kokkulepetele, millede alusel Hiina ja Ühendriigid hakkavad viljelema tihedat koostööd teaduse ja tehnoloogia ning kultuuri alal ning avavad vastastikku konsulaaresindusi.

President Carter tegi teatavaks, et Ühendriigid avavad peatselt konsulaaresindused Shanghais ja Kantonis, kuid hiinlastele antakse võimalus konsulaatide avamiseks Houstonis ja San Franciscos.

Ameeriklased lasevad ühtlasi maailmaruumi uue kommunikatsioonisatelliidi, mis võimaldab värviliste televisioonisaadete lalali saatmist kogu Hiina ulatuses.

Teng koos abikaasaga siirdus Washingtonist Atlantasse, kust teekond jatkus Houstoni ja Seattlesse. Teng kinnitas ajakirjanikele, et Hiina ei lepi kunagi ära N. Liiduga. Tema arvates tuleks nii Vietnamile kui ka Kuubale anda vajalikud õppetunnid. Tengi arvates on vietnamlased oriendi kuubalased ning kui kuubalased vallutavad maid Aafrikas siis teevad vietnamlased sedasama Aasias.

Tengi väljendused on ilmselt mõju avaldanud Moskvas, kuna N. Liidu saadik Washingtonis Dobrõnin külastas pärast Tengi lahkumist välisminister Vance'i ja soovis informatsiooni Tengiga toimunud läbirääkimiste kohta.

Samal ajal avaldas Moskva teadetebüroo Tass kommentaari, milles nõuti Ühendriikide valitsuselt seletust N. Liidu vastu suunatud Tengi väljenduste kohta. Tass mainib, et kõik need artiklid, mis on ilmunud Ühendriikide ajakirjanduses Tengi külaskäigu ajal ei väljenda Ühendriikide valitsuse tõelisi seisukohti Tengi väljendus-te suhtes.

wintario

2. veebr. peetud loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu piletile nr. 37876 seeria 62, nr. 12734 seeria 38, nr. 70933 seeria 25, nr. 99845 seeria 55 ja nr. 88180 seeria 16. Uue süsteemi kohaselt võidavad 10-dollarilisi võite piletid, mil kolm esimest, kolm keskmist ja kolm viimast numbrid on samased mõne võidunumbriga. Tasuta piletiraamatu saavad kõik kelle piletid lõpevad 88-ga.

Valitsuse kriis Itaalias

ROOMA — Itaalia on jälle valitsusekriisi keerises, kuna kommunistid loobusid kristlik-demokraatlikule vähemusvalitsusele oma toetuse andmisest. Kommunistid deklareerisid, et nad nõustuvad valitsusele toetuse andmisega ainult sel juhul kui nende partei esindajad võetakse valitsuse koosseisu, millega kristlik-demokraatlik partei ei nõustu. Uue valitsuse moodustamine tehti ülesandeks senisele peaministrile Giulio Andreotti'le, kuid tema väljavaated õnnestumiseks on väga väikesed ja Itaalia tüürib paratamatult vastu uutele parlamendivalimistele.

Kas Hiina kardab Vietnami?

WASHINGTON — Vaatamata Hiina peaministri abi Tengi ähvardustele arvatakse Washingtonis, et Hiina ei ründa Vietnami Kambodzha okupeerimise pärast. Ehkki Teng ähvardas Vietnami „karistada", mõeldakse Washingtonis, et Hiina ei julge praegusel momendil Vietnami rünnata. Kalkuleeritakse, et Vietnami käsutuses on võitlustes karastatud sõdurid, kuna Hiina ei ole enam aastaid sõdinud ja tema sõjavägi on „roostes". Hiinale oleks see tohutuks prestiižhikaotuseks kui ta armee saaks Vietnami sissetungimisel tagasilöökide osaliseks.

Bakhtiar teeb järelandmisi

TEHERAN — Möödunud nädala lõpp ei toonud selgust Iraani poliitilisesse olukorda. Praeguste väljavaadete juures tundub, et muhameedlaste juht Khomeini ei tee peaminister Bakhtiarile järelandmisi ja kompromissiks puuduvad väljavaated. Mõningad tundemärgid lasevad aga oletada, et Bakhtiar teeb samm-sammult Khomeinile kontsessioone, kuna ta ei ole nähtavasti enam kindel sõjaväe toetusele. Nii teatas Bakhtiar pühapäeval, et ta nõustub Khomeini „varjuvalitsusega", kuid ta on valmis kohe drastilisi vastuabinõusid rakendama kui see valitsus agressiivseks muutub. Informeeritud allikatest saadud andmete põhjal toimuvad telgitagused läbirääkimised armee ülemjuhatuse ja Khomeini esindajate vahel. Kui armee annab oma toetuse Khomeinile, siis ei ole Bakhtiaril enam mingisuguseid väljavaateid valitseda ning võim läheb paratamatult Khomeini ja tema pooldajate kätte.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kreml olümpia korraldajana

Kõik need väited, mida juba aastate jooksul on esile kerkinud Lääne-Saksamaa „Ostpolitik'i" ja läänеriikide detente poliitika viljelejate ideede ja sammude kritiseerimiseks, saavad nüüd kindla tõendi ja praktilise seljatagуse seoses Moskva olümpiamängude korraldamisega esile kerkinud väärnähete taustal. Paljud illusioonid, heatahtlikud koostöösoovid ja venelaste vastu näidatud usaldus on hakanud samm-sammult purunema nende võtete ja trikkide tulemusena, mida Moskva olümpiakorraldajad pidevalt kasutavad läänemaailma häirimiseks ja esialgsete kokkulepete rikkumiseks.

Moskva on alati osanud kuritegelikult ära kasutada läänеriikide heatahtlikkust, nõrkust ja kergeusklikkust ja seda teeb ta ka Moskva olümpiamängude korraldamisel. Läänеriikide olümpiakomiteede esindajatele on juba ammu silma torganud, et N. Liit ei talita olümpiamängude korraldamisel heas usus ja seniste rahvusvaheliste reeglite kohaselt, kuid lääs on alati nende väärnähete esile kerkimisel silma kinni pigistanud ja katsunud kõveratest konksudest sirgelt üle vaadata.

Kuid kui asjad võtavad päev-päevalt üha halveneva pöörde, siis tuleb paratamatult hakata sellele ka kuidagi reageerima. Nii on viimasel ajal läänеriike eriti häirinud N. Liidu spordiministri Pavlovi äsjane intervjuu, milles minister mainis, et mängude korraldamisel ei kavatse N. Liit tunnistada Lääne-Berliini sportlasi Lääne-Saksamaa sportlasteks ning et ta tahab olümpialt välja lülitada Radio Liberty ja Vaba Euroopa raadiosaatja esindajad ning sulgeda uksed ka Iisraeli atleetidele mängudest osa võtmiseks. Samuti kavatsetakse hoolitseda selle eest, et mängudel ei saa esineda Lõuna-Aafrika ja Rodeesia sportlased, kuna need maad ajavad Pavlovi väidete kohaselt ranget rassipoliitikat ning ei sobi sellega teiste rahvaste hulka.

Lühidalt: venelased näitavad oma õiget pilves palet, mida läänеriigid on juba ammu mitmel puhul näinud, kuid millele nad kunagi pole võimelised olnud resoluutselt reageerima. Venelastele on minevikus palju andestatud ja nende kuritegusid nii suurel määral unustatud, et Kremli poliitbüroo ei arvesta enam läänеriikide poolt rakendavate võimalike tasumisaktsioonidega ja ajab oma asju lihtsalt nii nagu seda Moskvas õigeks ja vajalikuks peetakse. Moskva retsepti ja arusaamade kohaselt ei ole olümpiamängud maailma sportdinooruse vennalikuks rahvusvaheliseks kokkutulekuks ning rahu ja koostöö sümboliks, vaid suureks rahvusvaheliseks kommunistliku partei poliitiliseks operatsiooniks, mille eesmärgiks on propageerida kommunistlikku süsteemi ning tõestada kommunismi all üles kasvanud inimese üleolekut kapitalistlikus õhkkonnas kasvanud inimese üle.

Kõiki neid argumente ja venelaste käitumist arvesse võttes on ütlematagi selge, et 1980. aastal toimuvate olümpiamängude andmine N. Liidu pealinnale Moskvale oli läänemaailma järjekordne suur poliitiline viga, mida tehti naiivseid mõtteid mõlgutades ja suuri lootusi hellitades. Kuid kui läänеriigid lõpuks aru saavad, et nad suure vea tegid, siis peaks neil olema ka närvi selle vea heaks tegemiseks ja jala mahapanemiseks kui Kremli häbematus liiga kaugele läheb ning läänеriike ja isegi alümpiamänge hakatakse naeruvääristama nendele uute „marksistlike" põhialuste rajamisega ning seniste tõekspidamiste nurka heitmisega.

Kõige lihtsamaks vahendiks venelaste korrale kutsumiseks on 1980. a. olümpiamängude ähvardamine boikotiga. Ning siin ei ole vaja isegi kõigi osavõtuks registreeritud riikide boikotti vaid aitaks juba Ameerika Ühendriikide ja Lääne-Saksamaa eemale jäämisest. Ameeriklaste loobumine mängudest oleks venelastele eeskätt suureks moraalseks hoobiks ja prestiižikaotuseks, kuid teiseks oleks see ka mõjuvaks majanduslikuks tagasilöögiks, kuna Moskva kaotaks esmajoones hiigelsummad, mida Ühendriikide televisioonijaamad on valmis maksma olümpiamängude televisioonisaadete õiguste eest ning teiseks jookseks venelastel mööda külge alla kõik need dollarid, mis toovad Venemaale ameerika olümpiaturistid, kes ei ole teatavasti kitsid raha väljaandmisega.

Nii-siis — reivad venelaste korrale kutsumiseks ja olümpiamängude normaalsetele roobastele juhtimiseks on olemas. Küsimuses on ainult, kas neid relvi kasutatakse. Meile jääb kahjuks siiski mulje, et läänemaailmas ei jatku julgust; energiat ega jõudu oma autoriteedi maksma panemiseks ja Moskva olümpiamängud kavandatakse ja viiakse läbi uues kommunistlikus stiilis nii nagu Kremlis seda õigeks ja vajalikuks peetakse. Ja sellest on kahju.

K.A.

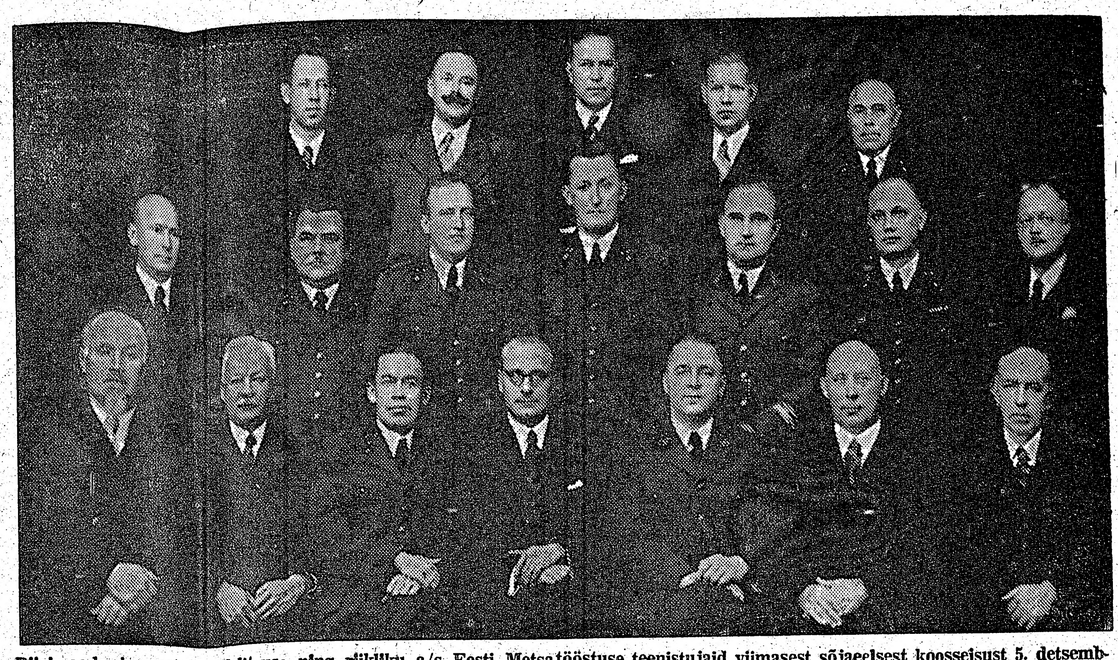

Riigimaade ja -metsade Valitsuse ning riikliku a/s Eesti Metsatööstuse teenistujaid viimasest sõjaeelsest koosseisust 5. detsembril 1939. (Foto Parikas, Tallinn). Eesreas: 1 Kaarel Tiitso, juriidiline nõunik, 2. Franz Reidolf, metsamajanduse büroo juhataja, 3 Albert Vaharu, metsakasutuse büroo juhataja, 4. Jaan Luik, Riigimetsade Talituse direktor, põllutööministri asetäitja, 5. Voldemar Matiisen, abidirektor, 6. Peeter Saks, a/s E. Metsatööstuse juhatuse liige, esimehe asetäitja, 7. Rudolf Kruuse, a/s E. M. metsaosakonna juhataja. Keskreas: 1. Mihkel Püss, kohtuasjadeajaja, 2 Aleksander Telem, metsainspektor, 3. Edgar Vester, metsainspektor, 4. Aleksander Raukas, metsainspektor, 5. Major Aleksander Ilves, inspektor, 6. Elmar Saar, metsakorralduse büroo juhataja, 7. Paul Rummo, a/s E. M. arveosakonna juhataja. Tagareas: 1. Kaarel Salev, metsakasutuse eriteadlane metsakasutuse büroos, 2. Heinaru, Riigimaade talituse juhataja, 3. Arnold Buldas, a/s E. M. juhatuse liige, 4. Elmar Paimre, sekretär, 5. Vassili Sass, metsamajanduse büroo metsainstruktor juhataja asetäitja.

Punane laviin hävitas metsanduse ja metsamehed

Ühe kaasaegse mälestusi Eesti metsadest ja metsameestest

Juba neljas aastakümme hakkab jõudma lõpupoole ajast, mil maha jäid kodumaa metsad. Vahepeal oleme jõudnud koduneda võõrsil ja näinud teistsuguseidki metsi mitmes maailmakaares. Oleme neiski leidnud looduselähedust ja mõnikord ehk sarnasustki kodumaa metsadega, kuid nostalgilised mõtiskelud on meid ikka tagasi viinud kadunud radadele kodumaa metsades nende marja- ja seenterohkusega ning jõhvikarabadele mätastel punetavate marjadega. Eks jahimehedki mäleta talvehommikuid ulukite jälgedega värskel lumel ja suusaspordihuvilised neid vaikseid külmas lumesillerduses pälkeselisi päevi härmas kaskedega puisniitudel.

Eesti riiklik metsamajandus oli paarikümneaastase arengu järele jõudnud stabiilsesse olukorda. Haavad, mis löödi metsadesse I maailmasõja ajal vene Küttekomitee raietega, maareformiga seotud, tihti hoolimatute, äraplaneerimistega ja muude erakonfliktse raietega kriisiolukordades hakkasid paranema, metsakorralduse kavadega toimus iga kümne aasta järele metsavarude inventeerimine ning raienormide ning -kohtade määramine.

Metsavarude ratsionaalsemaks kasutamiseks ja eksporteerimiseks astus tegevusse tõste riiklike aktsiaseltside kõval aktsiaselts „Eesti Metsatööstus".

Ehitati Kehra Sulfaattselluloositehas, kus sulfaatmenetlse teel ümber töötati tselluloosks seni odavate hindadega eksporditavat (kivisöekaevanduste tugedeks) peenemamõõdulist männipuitu. Teised, sulfiitmenetlust kasutavad tselluloositehased ei saanud männipuitu kasutada. Seega polnud riiklik tselluloositehas ehitatud eratehaste väljakonkureerimiseks.

Hakkas lähenema kolmekümnendate aastate lõpp. Teha olnuks veel nii palju, et arendada Eesti metsandust võimaliku kõrgtasemeni. Vähe oli metsaveoteid, suured poolsoostunud alad ootasid kuivendamist, et tõsta puidu toodangut. Igalpool ei olnud jõutud läbi viia õigeaegseid harvendusja hooldusraideid, mis võinuksid anda rohket vahekasutusmaterjali ja andnuks enam valgust ja juurdekasvu allesjäävatele puudele.

Umbes 2.300.000 tihumeetrilisest aastasest juurdekasvust kasutati vaid 2.000.000 (kaks miljonit) tihumeetrit.

Mahhaniseeritud ülestöötamise ja väljaveoni ei olduid jõutud veel teisteski maades. Kõigega oldi jõutud juba võimaluste piirides alustada. Ajakohase väljaõppega ja kauaaegsete kogemustega ametnikkond lootis lähematel tööaastatel jõuda kaugele Eesti riikliku metsamajanduse igakülgsel väljaarendamisel.

Eesti metsateenistujate seast nõudsid Vene okupatsioon ja järgnenud sõja-aastad hulgaliselt ohvreid. Niipea kui liitmine N. Liiduga oli teoks saanud, algasid vangistamised, teenistusest vallandamised, ülekuulamised, hukkamised ja jäljetult kadumised.

Ühte metsadevalitsuse ruumidest paigutati eriosakond raudplekiga ülelöödud uksega. Selle osakonna ülemaks oli liitne venelasest madrus,

kelle kaudu otsustati kaadrisse puutuvad küsimused ja kes oli tihtlasi sidepidajaks NKVD'ga. Omakorda ohvreid metsateenistujate seast nõudsid küüditamine 13./14. juunil 1941 ja sõja-aastad, mil sõjarinne veeres kaks korda üle maa.

Ülaltoodud foto on nüüd juba ajalooline. 19-st pildilolevast isikust on elus veel vaid kolm. Küüditatute seas langes venelaste NKDV ohvriks ka direktor Jaan Luik (pildil eesreas keskel), kes küüditatuna suri Siberi sunnitöölaagri ebainimlikes oludes juba järgmisel aastal. Ta oli juhtinud Eesti riikliku metsamajanduse ülesehitamist ja selle moodsale tasemele tõstmist tervelt kaheteistkümne aasta jooksul, välja töötanud uue Metsaseaduse, mis 1934. aastast alates asendas seni kehtinud tsaariaegset Vene metsaseadust, olnud talumetsanduse edendamiseks loodud Metsaühingute Liidu esimeheks kogu selle eduka tegevuse vältel alates aastast 1930, välja töötanud uue Jahiseaduse, juhendi metsade korraldamiseks ning riigimetsade ja -maade majandamiseks ning valitsemiseks.

Samuti oli tema poolt välja töötatud aktsiaseltsi „Eesti Riigimetsatööstuse" põhimäärus.

Sündmused nõudsid hulgaliselt ohvreid direktorist ja metsaülemast kuni metsavahtideni ja arvepidajate ning praakeriteni. Seni teatavakssaanud andmetel arreteeriti ja hukati vene võimude poolt 32 metsateenistujat, küüditati sunnitöölaagritesse 26, kus need ebainimlikes oludes varsti surid, nende seas tuntud metsateadlane dr. rer. for. Paul Reim, samuti kui eelpool nimetatud metsadevalitsuse direktor Jaan Luik. Võitlustes mitmel väerindel ja mitmete maade armeedes (punaarmeesse mobiliseeritud kaasa arvatud) langes 37, oma teenistuskohustuste täitmise juures tapetud ja selgusetuiks jäänud asjaoludel hukkus 10 metsateenistujat, kokku 105. Nende seas hukkus 33 kõrgema haridusega metsateadlast.

NKVD poolt hukatute seas ei puudunud ka Vabadussõjas venelaste vastu võidelnud ohvitserid nagu Avinurme metsaülem Oskar Luiga,

oma vahvuse poolest otse legendaarne Vabadussõja kangelasi (vt. Arnold Hinnom „Suur heitlus", E. K. Koop. väljaanne 1955). Tema laip leiti hiljem pankur Sheeli villa juures Kosel, maetuna ühe kõrvalhoone põranda alla.

Meenutades poliitliste murrangute keerises ja sõjaolukorras tapetud süütuid ohvreid ei saa jätta mainimata, et paljudel juhtudel oli tegemist pealekaebamistega kättemaksu sihiga. Nii ka Permiskiila draama puhul. Permiskiila metskond asus Narva jõe ülemjooksul. Üht joodikut metsavahti kahtlustati koostöös kohaliku põdrakütiga, millega seoses metsaülem teda hoiatas ja korrale kutsus. Koos kohaliku miilitsavolinikuga esitasid nad kaebuse ametivõimudele, süüdistades metskonna ametnikke relvade varjamises. Ometi olid kõik relvad, kaasaarvatud jahipüssid ja isegi pussnoad („Soome noad") ammugi ära korjatud. Läbiotsimisel midagi ei leitud, kaebusi aga korrati nüüd juba sakslaste pealetungi vastu rinnet hoidva Punaarmee osa juhtide ees. Seekord talitasid venelased lihtsalt:

Kõik kättesaadud metskonna ametnikud, metsaülem, kaks metsnikku, üks metsavaht, praaker ja metskonna sekretär, kokku kuus, metsaametnikku, rivistati üles ja lasti maha kella viie ja kuue vahel 19. juuli hommikul 1941.

Kohe seejärele taganesid punaarmee üksused Narva sihis ja sama päeva lõunapaiku jõudsid kohale saksa väeosad. Analoogilis juhtumeid tuli sõte mujalgi.

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Kanada kaitseminister Barney Danson pidas hiljuti Ottawas Riigikaitseliste Ühingute konverentsil kõne, milles ta asjalikult analüüsis N. Liidu ja läänemaailma praegust vahekorda relvastuse alal. Kaitseminister kinnitas, et N. Liit kulutab 14,5 protsenti oma rahvuslikust sissetulekust relvastusele ja sõjaväele, kuna Ühendriikidel ulatub riigikaitsele minev osa ainult 5,5, Lääne-Euroopa riikides 3,5 ja Kanadas hämmastamapanevalt 2 protsendile rahvuslikust üldsissetulekust.

Arvud, mis kaitseminister kuulajaskonnale vene relvastamise kohta ette tõi, olid kurjaennustavad. Nii on N. Liidu käsutuses kaalu järele otsustades suurem kogus tuumalaenguid kui seda on ameeriklastel, ehkki Ühendriikidel on arvuliselt rohkem laenguid ning nende rakettide tabamisvõimalused on tunduvalt suuremad. N. Liidu tohutusuur merelaevastik rändab väljakutsuvalt ringi kõigil maailmameredel ning Euroopas on Varssavi pakti sõjajõudude käsutuses tunduvalt rohkem tanke, lennukeid ja mehi kui NATO riikidel. Kõike seda arvestades ei ole N. Liidu sõjamasin planeeritud enam kaitsemüürina võimalike kallaletungide vastu vaid seda on viimaste aastate jooksul pidevalt üles ehitatud ofensiiviks.

Selline kõne ühe Pierre Trudeau valitsuse liikme suust tuleb ootamatult, kuna Kanada peaminister oma pikaajalise valitsemisperioodi kestel on alati osutanud teatavat vastumeelsust relvastatud jõudude ja Kanada riigikaitse tõhustamise vastu. Kanada peaministri kohale tulekul teostas Pierre Trudeau teatavasti ka Kanada sõjajõudude kärpimise NATO koosseisus Euroopas ning tema valitsemise perioodil on Kanada sõjajõud arvuliselt kokku kuivanud ning nende varustus ja relvastus vananenud.

Seda huvitavam on nüüd kuulda kaitseminister Dansoni suust sõnu, et N. Liit relvastub palavlikuliselt ning et läänemaailm on oma relvastuselt venelasetest tunduvalt maha jäänud. Kanada panus relvastusele ja riigikaitsele oma rahvuslikust sissetulekust on minimaalne, eriti kui arvestada Kanada delikaatset strateegilist positsiooni ja laialdasi põhjaaire, kus vaenulised jõud on ida ja lääne vahelise võimaliku kokkupõrke ajal valmis kiirelt üle põhjaalade Kanada sisemaale tungima ning tähtsad keskused vallutama ja okupeerima.

Mõned asjatundjad ja riigikaitse eksperdid arvavad, et Dansoni kõne oli mõeldud rahva emotsionaalsete tunnete äratamiseks ja rahva

(Järg lhk. 3)

300.000 Oklahomale etniliseks uurimiseks

Oklahoma osariigi raamatukogu osakond sai äsja $300.000, et uurida ja kirja panna selle osariigi etniliste gruppide ajalugu. Nimega „Oklahoma Image" projekt hõlmab 90 raamatukogu üle osariigi ja kestab kaks aastat. Kavas on tihedalt koos töötada kohalike muuseumitega, ajalooseltsidega ja kultuuriühingutega.

Lisaks indiaanlastele on Oklahoma ajaloos ka tshehhi ja vene külasid ning itaalia sõekaevureid. Uurimuste põhjal on kavas korraldada fotonäitusi, diskussiooniõhtuid ja raadio- ning televisioonisaateid.

Oklahomas asuvad eestlased peaksid pöörduma oma raamatukogude poole ning pakkuma oma abi sellele projektile.

VES

Baltimaalasi vene esindustes

Praegu töötab Vene saatkonnas Washingtonis üks leedu päritoluga ametnik. UN-is olid ametis eestlane ja lätlane. Eestlane, Valdik Enger osutus spiooniks, arreteeriti ja ootab praegu vastust oma edasikaebusele, olles vanglast vabastatud Vene saadiku vastutusel. Ta elab väljapääsu võimaluseta saatkonna majas. Teine, lätlane, valis vabaduse. Uusi nende asemele ei ole Venest veel jõutud kombineerida.

VALVEARST
NÄDALALÕPU

10. ja 11. veebr. dr. T.
tel. 461-0912.

17. ja 18. veebr. dr. T.
tel. 751-6141.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ettevalmistamiseks suurte
de kulutamiseks Kanada
se moderniseerimiseks,
mub tõenäoliselt teiste N
kide survel. Kuid samal a
gitakse ka, et Kanada ra
jaks selget ülevaadet on
kaitse praegusest olukor
relvastusest, mida ei ol
mitme viimase aasta jooks

Kuid nii või teiseti — p
et Kanada hakkab oma un
jäetud riigikaitset turgu
aastate jooksul tekkinud a
ni lappima. Kanada valits
lõpuks veendumusele jõu
Kanada riik ja rahvas ela
jas maailmas, kus tuleb
mis ja valvel olla oma su
piiride kaitseks ning oma
se ja iseseisvuse säilitami

Noorte kuritegevus Tor
tab üha suuremad mõõtm
jutavad ajalehed. Peaa
päev esineb juhuseid, ku
bandiidid tungivad tänava
matele inimestele kalla
lahkuvad pärast nende
nuks peksmist röövitud r
teiste väärtasjadega sü
halt.

Mis on Kanada noorte
küsivad ajalehed ja sot
muste eksperdid murelik
jud psühholoogid ning
ametnikud leiavad, et n
suurenevas kuritegevuses
purunenud perekonnad
hulgas valitsev tööpuu
see tõstab omakorda üle
se, miks purunevad pere
miks satub sellisel su
noori tänavale? Kas se
süüdi läänemaailmas
maksvusele pääsenud
ainete ja joomakultuur,
ja minnalaskmise menta
da omakorda soodustav
ne sotsiaaltoetus ja
väärtusega televisioonis
on üles ehitatud mada
tinktidele, tooruse ja ju
pageerimisele? Miks e
sellise aja alt sisse pug
tava mentaliteedi vastu
da pidureid peale sellis
tele ja põhilisi moraa
hävitavale mentaliteedi
seks võiks ütelda, et är
raha on raha ning de
õiguste sildi taha mah
selliseid „õigusi", mis
praegust demokraatlikk
da.

Kuid asjal on veel
millest sotsiaaltegelase
holoogid ei taha palju
on andmeid, et paljude
vatel noortel on võimal
da kui nad ainult tööd
liiga suuri tasusid ei
siis süüdi ei ole alati
ühiskondliku elu or
vaid teatud määral k
selles ühiskonnas ela
saks tuleb esile tõsta,
vuse vastu võitlemisel
sed mitte ainult prever
vaid ka karistused kui
juba sooritatud. Kui n
sime kuritegevuse v
preventiivabinõudega,
siin sama olukord kui
võtmisel ainult enne
maliku tõve ärahoidm
haiguse ajal enam ro
sutata.

Tundub, et nendel e
õigus, kes mainivad,
seadused kurjategijat
sel on liiga pehmed.
mainib Ontarios Wate
na politseikomisjoni e
hen Harper, et mei
seadused soodustavad
Nii näiteks on kurja
tud õigus vaikida nin
tunnistada enne süü
on absoluutselt kin
mida alati pole võim
Politseivõimud on s
väga raskes olukor
võib kutsuda esile ka

VALVEARST NÄDALALÕPUL

10. ja 11. veebr. dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

17. ja 18. veebr. dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ettevalmistamiseks suurte summade kulutamiseks Kanada relvastuse moderniseerimiseks, mis toimub tõenäoliselt teiste NATO riikide survel. Kuid samal ajal märgitakse ka, et Kanada rahvas vajaks selget ülevaadet oma riigikaitse praegusest olukorrast ja relvastusest, mida ei ole antud mitme viimase aasta jooksul.

Kuid nii või teiseti — peaasi on, et Kanada hakkab oma unarusesse jäetud riigikaitset turgutama ja aastate jooksul tekkinud auke kinni lappima. Kanada valitsus peaks lõpuks veendumusele jõudma, et Kanada riik ja rahvas elavad kurjas maailmas, kus tuleb alati valmis ja valvel olla oma suure maa piiride kaitseks ning oma vabaduse ja iseseisvuse säilitamiseks.

*

Noorte kuritegevus Torontos võtab üha suuremad mõõtmed, kirjutavad ajalehed. Peaaegu iga päev esineb juhuseid, kus noored bandiidid tungivad tänavatel vanematele inimestele kallale ning lahkuvad pärast nende poolsurnuks peksmist röövitud rahaga ja teiste väärtasjadega sündmuskohalt.

Mis on Kanada noortega lahti, küsivad ajalehed ja sotsiaalküsimuste eksperdid murelikult. Paljud psühholoogid ning sotsiaalametnikud leiavad, et noorte üha suurenevas kuritegevuses on süüdi purunenud perekonnad ja noorte hulgas valitsev tööpuudus. Kuid see tõstab omakorda üles küsimuse, miks purunevad perekonnad ja miks satub sellisel suurel arvul noori tänavale? Kas selles ei ole süüdi läänemaailmas üldiselt maksvusele pääsenud uimastusainete ja joomakultuur, kerge elu ja minnalaskmise mentaliteet, mida omakorda soodustavad laialdane sotsiaaltoetus ja kahtlase väärtusega televisioonisaated, mis on üles ehitatud madalatele instinktidele, tooruse ja julmuse propageerimisele? Miks ei võideldа sellise aia alt sisse pugenud laastava mentaliteedi vastu ja ei panda pidureid peale sellistele saadetele ja põhilisi moraaliprintsiipe hävitavale mentaliteedile? Vastuseks võiks ütelda, et äri on äri ja raha on raha ning demokraatlike õiguste sildi taha mahub ka palju selliseid „õigusi", mis õõnestavad praegust demokraatlikku ühiskonda.

Kuid asjal on veel teine külg, millest sotsiaaltegelased ja psühholoogid ei taha palju rääkida. Nii on andmeid, et paljudel ulaelu elavatel noortel on võimalik tööd saada kui nad ainult tööd ei valiks ja liiga suuri tasusid ei nõuaks. Niisiis süüdi ei ole alati ainult meie ühiskondliku elu organiseerijad vaid teatud määral ka need, kes selles ühiskonnas elavad. Ja lisaks tuleb esile tõsta, et kuritegevuse vastu võitlemisel ei ole olulised mitte ainult preventiivabinõud, vaid ka karistused kui kuritegu on juba sooritatud. Kui meie võitleksime kuritegevuse vastu ainult preventiivabinõudega, siis tekiks siin sama olukord kui arstirohtude võtmisel ainult enne haigust võimaliku tõve ärahoidmiseks, kuid haiguse ajal enam rohtusid ei kasutata.

Tundub, et nendel ekspertidel on õigus, kes mainivad, et Kanada seadused kurjategijate karistamisel on liiga pehmed. Nii näiteks mainib Ontarios Waterloo piirkonna politseikomisjoni esimees Stephen Harper, et meie liberaalsed seadused soodustavad retsidiviste. Nii näiteks on kurjategijatele antud õigus vaikida ning neid ei saa tunnistada enne süüdi kui selleks on absoluutselt kindlad tõendid, mida alati pole võimalik hankida. Politseivõimud on seetõttu sageli väga raskes olukorras ning see võib kutsuda esile ka juhuseid kus politseinikke süüdistatakse brutaalsuses kurjategijate vastu. Stephen Harperi arvates tuleb retsidivistidelt ära võtta vaikimise õigus, kuna ühiskonnal on õigus kurjategijatelt alati küsida, miks ja kuidas nad oma kuriteo sooritasid.

Tuleb välja, et asjal on mitu külge. Ja kui preagustes tänavarööpides süüdistatakse ainult ühiskonda ja paitatakse laiale teele sattunud noori, siis lastakse sellega sageli väga palju märgist mööda.

AMI

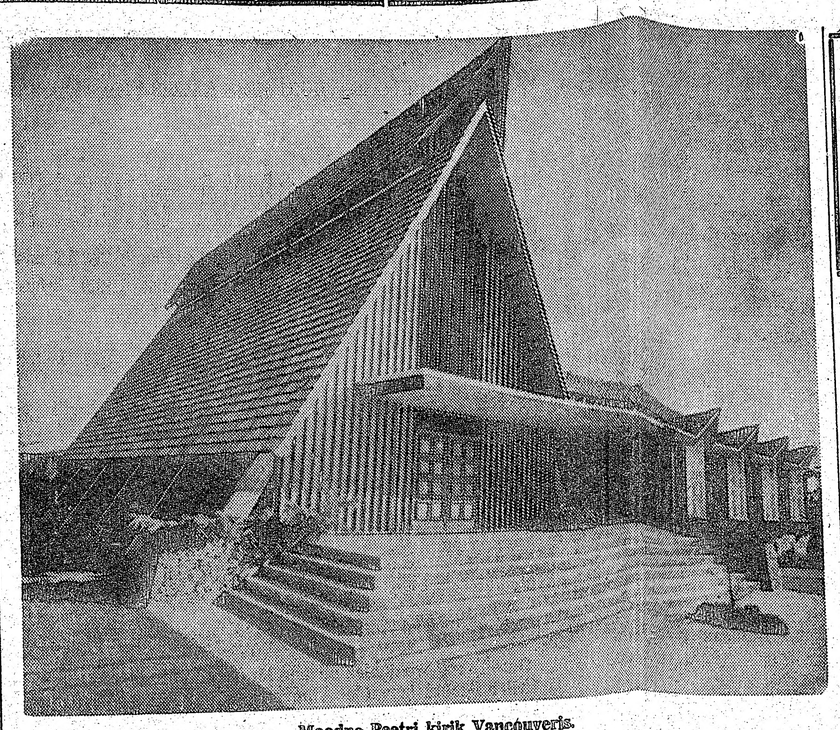

Moodne Peetri kirik Vancouveris.

Vancouveris annetati Peetri kogudusele $60.000

Aastapeakoosolekul konstateeriti koguduse edukat tegevust

VANCOUVER (VE) — Pühapäeval, 28. jaan. toimus kohaliku luteriusu koguduse peakoosolek. Koguduse aruanded, nii vaimulikud, kui ka majanduslikud tõendasid uute kõrgpunktide saavutamist möödunud tegevusaastal. Kirikuliste üldarv ulatus 7.173-le. Aasta jooksul oli viimane osa tamist möödunud tegevusaastal. Kirikuliste üldarv ulatus 7.173-le. Aasta jooksul oli viimane osa hüpoteeklaenust makstud ning kogudus on nüüd võlavaba ja kirikla omanik. Annetuste üldsumma küündis 60.000 dollari ligi. Kogudusel on 570 ristitud liiget 251 leibkonnas.

Peakoosolekust võtsid osa 75 liiget. Õpetaja Thomas Vaga, kes m.a. veebruaris Göteborgist koos oma perekonnaga Vancouverisse jõudis rajas oma aruande ap. Pauluse sõnadele kirjas tessalooniklastele: „kuuluta sõna, astu esile, olgu parajal või ebasobival ajal". Sõna kuulutati aasta jooksul Vancouveris 62 ja Victorias 13 jumalateenistusel.

Koguduse vaimuliku teenimise süvendamiseks on alustatud piiblitundidega, on peetud noorte koosolekuid, ingliskeelne jõuluõhtu jumalateenistus jne. jne.

Pühapäevakool on tegutsenud Helme Piir'i ja Valve Vartina juhtimisel. Õpetaja T. Vaga on osa võtnud nii eesti praostkonna sinodist kui ka Kanada ev.-luteriusu kiriku sinodist. Õpetaja Vagale avaldati tunnustust tehtud töö eest.

Laekur Väino Veemees oma aruandes märkis, et koguduse eelarve oli 34.000 dollarit kuid annetustest laekus 59.095,62 dollarit.

Eriotstarbelistest annetustest näitab aruanne, et õpetaja T. Vaga'le auto kinkimiseks tema Vancouverisse saabumisel laekus $5.170, prof. dr. A. Võõbuse eesti ajaloo kirjastamisfondi $2.040. Abistamisfond sai sissetuleku näitemüügist $1.267. Peapiiskopliku karjasefondi heaks oli annetatud $200. Raudeesriidetagusele misjonile laekus $43.

Eestlaste matusepaigale Forest Lawn kalmistul tuleb tänavu suvel püstitamisele ühine mälestusmärk kõigi kohalike eesti koguduste poolt. Koguduse abiesimees Heino Loo andis mälestusmärgi kohta lähema kirjelduse: mälestusmärk on 15-jala kõrgune valge rist, mille jalasse kinnitatakse mustad graniitplaadid eesti- ja ingliskeelse tekstiga. Samba aluse timbrus kaunistatakse siniste lilledega.

Mälestusmärgi fondile laekus aasta jooksul $2.800, kuna koguduse matusekassasse talletati $5000.

Peetri kogudusel ei ole liikmemaksu. Pühapäevastest ohvriannetest kirikus laekus $31.000, millest väikese Victoria kuulutuspunkti osa oli suhteliselt suur — $2.000.

Majandussekretär J. Randsalu aruanne näitas, et 220 leibkonda olid annetanud nimeliselt koguduse üldkassasse. Üle 1000-de dollari oli annetanud üks leibkond, kuna 7 leibkonda olid annetanud 500—800 dollarit. Teised annetused olid alla 500 dollari. Nimelistе annetuste keskmine ühe leibkonna kohta oli üle 140 dollari.

Koguduse esimees R. Olljum oma aruandes avaldas tunnustust koguduse liikmeile, kes elavalt on koguduse tööst osa võtnud ja heldekäeliselt annetanud.

Koguduse nimel avaldas ta tänu majaemale A. Põllule ja kohvilaua korraldajaile perenaisile eesotsas Hilda Joasalu ja Salme Valdekiga. Ta märkis ka noorte tegevuse uut aktiivsust viimase aasta jooksul ning tõstis esile noorte laulugruppi Lydia Naano ja Valve Vartina juhtimisel.

Leinaseisakuga mälestati surma läbi lahkunud koguduse liikmeid, nende seas kauaaegne kirikuvanem J. Sikkal ja nõukogu liige A. Tuuli.

Koguduse nõukogust ja juhatusest olid 3-a. ametiaja lõppemise tõttu välja langenud E. Past, H. Loo, Väino Veemees, A. Roosilaht ja Ellen Remmel. Kolm esimest nendest olid otsustanud mitte enam nõukogusse kandideerida.

Täiskogu koosolek avaldas „erru minejaile" südamlikku tänu.

Uute liikmetena valiti nõukokku J. Eilau, A. Krug, A. Treikelder, Ellen Remmel, A. Vare ja A. Roosaht. Ametiaeg jatkub järgmistel nõukogu liikmetel: R. Olljum, Hilda Joasalu, J. Randsalu, L. Pütsep, E. Soide, F. Vaide, A. Schmuul ja Victoriast A. Napp. Ka revisjonikomisjoni ametiaeg K. Pae juhtimisel jatkub põhikirjale vastavalt. Komisjoni kuuluvad veel T. Viitre ja E. Toompuu.

Esimees R. Olljum tõi ka ette mitmete koguduse liikmete tööd kirikla korrashoiul ja ümberehitausel.

Tema nimestikus oli ligi 20 meest ja naist kelle abita kirikla korda-seadmine oleks vähemalt kolm korda kallim olnud ning F. Vaide on aednikuna tunnustuse pälvinud.

Kirikla osteti umbes 15 a. tagasi $17.000 eest. Detsembris maksti viimane laenuosa — kogudus on sellega võlavaba. Kirikla väärtus on nüüd ligi $100.000. Kogudusel on vallasvara, vastavalt varahoidja E. Soide'le $15.000 ulatuses.

Üksmeelsel ja töörohkel peakoosolekul avaldati tänu koguduse töötegijaile üldise aplausiga. Eriliselt märgiti üle vee — Victoriast — kohalesõitnud koguduse abilaekuri Arnold Napp'i ja ta abikaasat, sest see on edasi-tagasi päevane teekond.

Koosolek lõppes õpetaja T. Vaga tänupalvega.

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

T.T. Club korraldab

ÕLLEÕHTU

munadepüha ajal.

Palun teatage osavõtust, siis teaks, kui suurt keldrit vaja on.
Kulud null.

Paul Saar, aadress: 506 Danforth Rd. Apt. 104B, Scarboro, Ont. M1K 1C6 ⊙ Tel. 267-9235

Viido Polikarpus ka illustraatoriks

Meie nooremapõlve kunstnik Viido Polikarpus New Jerseyst on praegu esitatud kahe maaliga Columbuses, Ohio, sealses Museum of Arts toimuval näitusel. Mõlemad esitatud maalid omandas kunstnikult Chappelier Galleries New Yorgis, Park Avel, saates nad näitusele Columbusesse.

Viido Polikarpus on viimasel ajal maalimise kõrval asunud illustreerima raamatuid. Tema illustratsioonidega ilmus juba kolm raamatut McGraw Hill, Inc. suurkirjastusel. Praegu on tal käsil Crown Publisher Co. kirjastusel ilmuva „Paganini elu" illustreerimine.

Kunstnik väidab, et teda huvitab oma peaala, maalimise kõrval, ka raamatute illustreerimine, milleks tal on avanenud suurte kirjastuste juures võimalusi.

Viido Polikarpus, kelle vanemad tulevad Viljandist, on lõpetanud kunstialal ülikooli USA-s. Tema loomingut on väljas maalidena ka New Yorgi Eesti Maja einelaua ruumides.

KORTERID JA TOAD

Soovitakse Eesti Maja lähedusse

TUBA KÖÖGIGA

või kööga kasutamisega daamile (pensionär).

Helistada tel. 922-2447

„Vaba Eestlases" nr. 8 ja nr. 9, 30. jaanuaril ja 1. veebruaril, ilmus kuulutus, milles teatati, et hambaarstid dr. M. Truuvert, dr. A. L. Peltoniemi ja dr. P. Truuvert kolivad alates 1. veebruarist uutesse ruumidesse. Kuulutuses on trükivea tõttu märgitud uute ruumide aadressiks 2250 Bloor St. West, kuid tegelikult on

ÕIGE AADRESS 2259 BLOOR ST. WEST.

Telefon uutes ruumides on 766-1391.

Üle 1000 osavõtja laulupeol

X Eesti Päevade laulupidu Sydneys

SYDNEY (MK) — X Eesti Päevade laulupidu toimus Sydney raekoja ruumikas saalis, kus olid kaastegevad mees-, nais-, noorte- ja ühendsegakoorid üle Austraalia, kokku 270 lauljat. Koorijuhtideks olid Elli Annuk, Irene Haldma-Eelma, Lembit Härm, August Pruul, Meta Pruul, Uno Polikarpus, Leonid Rampe, Lembit Suur ja Ausma Taves. Kuulajate arv ulatus kaugelt üle tuhande, nende hulgas ka peaministri esindaja parlamendiliige Philip Ruddock, teisi valitsuse esindajaid, Sydney ooperimaja programmi direktor V. Carrel ja naaberrahvaste esindajaid.

Laulupidu algas rahvarõivas tütarlaste defileega, mille järel oli naiskooridelt esimeseks lauluks E. Oja „Suveöö" M. Pruuli juhatusel. Järgnesid M. Pruuli, M. Lüdigi, A. Taimre, I. Haldma-Eelma ja M. Härma helitööd.

Üldiselt andis naiskoor oma parima juba varem õpitud laulude.

Teiseks laulis meeskoor E. Rajaloo, A. Läte, K. Türnpu, J. Simmi, A. Pruuli ja M. Loite helitöid. Meeskoori esinemine võeti vastu tihti marulise aplausiga, kuna meeskoor võimsalt ja heas tõlgitsuses tõi kuulajaile südamesse omaseks saanud meloodiad. M. Loite „Kodukotuses" laulsid koorisolistide osades L. Härm ja J. Metsala.

Kooride vahel oli solistiks Anne Langston Uus-Meremaalt, kelle esinemist jälgides oli üllatavalt kõrgetasemeline tema hääleline ulatus ja intonatsioon, kuigi diktsioon keeleliste iseloomide tõttu veidi kannatas.

Tema debüüt oli meeldivaks sündmuseks eesti publikule, andes teada, et meil on järelkasvu ka professionaalsete lauljate osas.

Klaveril saatis Eva Palm-Busch.

Teisel poolajal võttis publik vastu 85-liikmelise noortekoori marulise aplausiga, millega anti tunnustust neile noortele, kes peale koolitöö ja igasuguste muude noorte huvialaliste tegevuste kõrval leidsid aega veel kokku tulla eesti laulu õppimiseks. Koor esines nelja lauluga L. Salasco klaverisaatel ja M. Pruuli, Ausma Tavese ja Lembit Suure juhatusel. Üldiselt oli noortekoori esinemine suureks elamuseks meie vanemale generatsioonile ja näitas, et me oleme pärandanud oma noortele eesti laulu.

Kontserdi viimane osa kuulus ühendatud segakoorile, mis koosnes 180 lauljast. Koor laulis E. Maasepa „Truuduse Vanne" ja M. Lüdigi „Koit" Eili Annuki juhatusel. Neile järgnesid „Isamaa ilu hoieldes" ja „Veel kaitse kange Kalev", ning lõppakordina R. Tobiase, A. Kapi ja M. Härma helitööd.

Kuna peale ühe laulu olid kõik teised ühendkooride laulud varem tuntud, siis suutis koor jõuliselt, painduvalt ja harmooniliselt need esile tuua.

Eraviisiliselt avaldas ooperimaja programmi direktor V. Carrel tunnustust eesti lauljatele, kes laulsid noote kasutamata, ühtlasi vihjates ka laulude sagedasile kordamisile.

Lõpuks liitus noortekoor ühendkooriga, valmistades suurepärase vaate suurele lauljate perele. Pärast Eesti Päevade üldjuhi E. Vaino lõppsõna rivistusid laulukooride juhid kooride ette ja E. Vaino koos muusikatoimkonna juhi A. Piivendiga ütles tänusõnu kordaläinud suure töö eest, annetades igale juhile kimbu lilli.

VABA EESTLANE

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „.... " .... 197..... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

MEIE ARMAST MEMME

MARIA TALLMEISTER'it

sündinud 17. augustil 1895 Karulas
surnud 30. jaanuaril 1979 Torontos

mälestavad kurbuses

HELGA, LEMBIT ja DAGMAR
ERIKA, HENRY ja ERIK

Ja tõd ei ole enam . . .

ARMAST

LYDIA RANDMAA'd

mälestavad leinas

ELLA
HELMI
ÜLLO perekonnaga

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

MARIA TALLMEISTER'it

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

ARMAST SÕPRA

RAIMOND VASNI't

mälestavad kurbuses

KARL ja LINDA LIIVAMÄGI

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ◎ 489-8802

VAIKSELT SUIKUS IGAVIKKU MEIE KALLIS EMA JA VANAEMA

ANNA MULLASTE

Sündinud 30. juunil 1884 Pärnus
Surnud 7. jaanuaril 1979 Pärnus

Leinavad

POEG abikaasaga Eestis
POJAD perekondadega Kanadas

„Mana" ei pääse Eestisse

Toimetaja H. Grabbi räägib oma probleemidest

Oma Pressi trükikojas on just lõpetatud uute „Mana" numbrite postivalmis panek ja toimetaja Hellar Grabbi korraldab viimaseid märkmeid, et pealelõunal alustada pikka teekonda Washingtoni, kust ta on Torontosse tulnud iga numbri valmimisel paar-kolm korda nii toimetustöö kui ka laialisaatmise asjus.

Toimetaja töölaual on koguni kaks uut ajakirjanumbrit, üks nr. 43, 17. aastakäiku ja teine nr. 44, 18. aastakäiku kuuluv. Aastanumbrid näitavad teatud määral hilinemist ja niigi on ajakiri viimastel aastatel ilmunud suhteliselt harva, kuid H. Grabbi seletab, et sellises ajakirjas ilmuvad artiklid ja kirjutised on nii püsiva väärtusega, mida hiljem aastane hilinemine enam ei kahanda.

Samuti märgib ta, et aastate jooksul on toimunud teatud muudatus. Kui omal ajal 60-ndail aastail anti välja hoopis õhemaid numbreid, siis 70-ndail aastail on „Mana" nii oma sisult kui ka ilmumisvormilt mitte enam ajakiri, vaid almanahhi-taoline koguteos.

See on leidnud hindamist ka võõraste juures, sest üle 50 raamatukogu üle maailma on „Mana" alalised tellijad.

Küsides kuivõrd rohke on kaastöö saamine, siis vastab H. Grabbi, et käsikirjade kaustades on juba umbes kahe uue numbri materjal olemas. „Mana" kõrge taseme hoidmiseks on toimetaja teinud hoolika valiku, eriti mis ilukirjandusse puutub ja toimetusele saadetud kaastöö, mis ei vasta kunstilisele kriteeriumile ei leia kasutamist. Üldiselt kaastöö puuduse all „Mana" ei kannata. Küll on teatav puudus jooksvate eestikeelsete raamatute retsensoonidest. Neid tuleb toimetajal tellida, kuid ka siis ei saa kahjuks kõiki ilmunud raamatuid arvustatud.

Rääkides toimetustööst seletab H. Grabbi, et „Mana" paneb rõhku et igas numbris oleks uusloomingulist ilukirjandust nii luulet kui proosat.

Tihti on trükkimist leidnud näidendid. Järgmises kahes numbris trükitakse ära Helga Nõu ja Ilmar Külveti täismõõtmelised näidendid. Alati on avaldatud kunstiülevaateid ja tunakse pikemalt ühe kunstniku loomingust. Näiteks numbris 44 on pikemalt kirjutatud Olev Mikiveri kunstiloomingust. „Manas" on avaldatud ka teadusliku sisuga artikleid ja toimetaja ongi oma töös tahtnud säilitada teatavat tasakaalu teaduse, kunsti ja kirjanduse vahel.

Eesti trükisõna üheks ähvardajaks on järjest tõusvad trükikulud. Kui palju läheb maksma „Mana" väljaandmine? Sellele vastab H. Grabbi, et „Mana" produktsioonikulud (trükkimine, pildiklisheed, postitamine, sõidukulud ja väljasaatmise töökulud jt.) on kokku 5.000—6.000 dollarit. Sinna sisse ei ole arvestatud toimetaja enda aja- ega töökulu. Samuti pole kaastöölised tavaliselt honorari saanud, või ainult paaril erandjuhtumil.

Selle kulu peaksid kandma laekumised numbri müügist.

Toimetaja ütleb et „Manal" on 800 tellijat, kelledest enamus tasub korrapäraselt, kuigi vahest on ka raskusi tellimisraha kättesaamisega.

„Mana" levib üle maailma, kõige rohkem on tellijaid Ameerika Ühendriikides, siis Rootsis, kolmandana on alles Kanada, kuna järgnevad Austraalia, Inglismaa ja Soome.

Küsides, kas „Mana" levib ka kodumaal, vastab H. Grabbi, et Nõukogude Liidu postitoll ei lase „Mana" Eestisse, kuna selle sisu ei ole nõukogude korrale vastuvõetav. Kuid eesti haritlaskonnas on huvi olemas, kuna üksikuid numbreid on sinna vahetevahel sattunud.

„Mana" suhtes on vahetevahel olnud nurinat pagulaste konservatiivsemais ringkondades, mida toimetaja sellest arvab? H. Grabbi vastab, et kuigi nurinat on olnud, pole ükski tuntud välis-eesti kirjanik ja teadlane keeldunud kaastööd tegemast, ega oma töid „Mana" veergudel trükkida laskmast, mistõttu võib järeldada, et nagu poleks põhjust rahva hulgas nurinaks.

Kuid „Mana" tellijaskonnas on palju nooremasse ja keskmisse põlvkonda kuuluvaid isikuid, kellele ajakiri on olnud ainsaks kontaktiks eesti kirjasõna ja kultuuriga.

Viimaseks küsimuseks on jäänud, kas ta mõtleb „Mana" väljaandmist jätkata? H. Grabbi on selles optimistlik, kuna kahe numbri materjal on juba käes, siis tuleb jätkata, vähemalt 50-nda numbrini jõudmine on toimetajal enesel eesmärgiks. Huvi ajakirja vastu on olemas, tiraazh on olnud 1000—1500, suurem siis kui on saadetud ulatuslikumalt välja tutvumisnumbreid, sest meie ühiskonnas pole muud viisi olemas ilmunud raamatu inimesele tutvustamiseks, väljaarvatud suuremad eestlaste keskused nagu Toronto, Washington ja Stokholm. H. Grabbi ütlebki lõpuks, et sel viisil on ajakirjale uusi tellijaid juurde saadud. Suurenev tellijaskond on aga igale väljaandjale ja toimetajale parimaks tunnuseks ta töö vajalikkusest ja väärtusest.

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S9
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUS" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 k.

Pühap., 11. veebr. kell 10.15 homm. PÜHAPEVAKOOL. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, meeskoor. Kell 6 õ. VÄLISMISJONI-ÕHTU, noorte lauluansambel. Kõneleb dr. Allan Laur.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
582 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 11. veebr. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kõneleb A. Ehasoo ja jutl. E. Saraoja.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 11. veebr. JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.

Pühap., 18. veebr. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Teenistusele järgneb koguduse täiskogu koosolek.

Laup., 24. veebr. E. V. aastapäeva JUMALATEENISTUS kell 6 p.l. Solist Avo Kittask. Aktus ja kohvilaud. Aktusekõne dr. Roman Toi.

Pühap., 25. veebr. JUMALATEENISTUS JÄÄB ÄRA.

INFORMATSIOON Vana Andrese koguduse segakoorile: kõikidele lauljatele, kes võtavad osa 8. apr. toimuvast kiriku kontserdist orkestriga dr. Roman Toi juhatusel „Jubilate deo" õppimiseks, on erakorralised lauluharjutused meeshäältele pühap., 11. veebr. kell 3.30 p.l. ja naishäältele 18. veebr. kell 1 p.l.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Pastor dr. Allan Laur,
9 Wiarton Cr. Thornhill, Ont.
L3T 2P4. Tel. 889-0591.

Laup., 10. veebr. kell 6 p.l. koguduse aastapeakoosolek.

Pühap., 11. veebr. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb dr. Allan Laur, esinevad lauljad.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 11. veebruaril kell 11 hommikul Esineb viiulisolist Marianne Urke. Piiblitund kell 10 hommikul Pühapäevakool kell 11 hommikul. Lastekoori harjutus kell 10 hommikul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. veebruaril kell 11 hommikul. Laulusolist Margit Viia.

INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS erakordselt kell 2.30 p.l. Viiulisolist Marianne Urke. Pärast jumalateenistust ingliskeelse osa täiskogu koosolek. Hiljem all saalis koosviibimine.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

Tänukiri eesti invaliididelt Lääne-Saksamaalt

Eesti Invaliide Toetavale Naisringile Torontos saabus organisatsiooni 10. aastapäeva puhul tervituskiri Schönaus elavatelt eesti sõjainvaliididelt. Kirjas mainiti, et Torontos tegutsev Naisring on kümne aasta jooksul Saksamaal asuvat invaliidide ühingut toetanud tõhusate summadega, mis kogusummas ulatuvad 38.699,40 saksa margale. „See on väga uhke summa, aga me teame ka, et see on võimalikuks osutunud ainult suure tööpanuse ja eneseohverdamisega. Kinnitame, et oleme selle teie saavutuse üle niisama uhked aga samaaegselt ka südamest ja siiralt tänulikud", märgitakse tervituskirjas, millele on alla kirjutanud A. Schmidt, R. Aabjõe ja J. Salumets.

Aastapäeva puhuks korraldatud juubeliõhtul kinnitati lilleõis sinimust-valge lindiga tänutäheks rinda kohal viibivatele ringi liikmetele, kes kümme aastat ringi kasuks ennastsalgavalt on töötanud. Nendeks liikmeteks on: Lisanne Vaher, Irje-Ann Pihlberg, Vera Lindemann, Hilda Ohi, Helju Salumets, Eevi Moks, Lemmi Pent ja Marta Tiido.

Naisring tänab ühtlasi südamest eesti ühiskonda nende üritustest rohkearvulises osavõtus ja kutsub huvilisi astuma toetajaks liikmeks.

Aarand Roos'i
„JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS"

Juutide kuningas oma jüngritega Eestis! Mida arvasid sellest meie esivanemad ning rahvaluule sangar Kalevipoeg — ja mida arvame meie ise?

Müügil VABA EESTLASE talituses
Hind $6.—, saatekulu 40 c

Paavst saabus koju

ROOMA — Paavst Johannes Paul saabus tagasi Vatikani oma pikalt reisilt Mehhikosse, kus ta sealsete rahvahulkade poolt vaimustatult vastu võeti. Paavst kutsus kirikut üles võitlema vaeste huvide eest ning taotlema neile maad, paremaid palkasid, haridust ja toitu, kuid hoiduda sealjuures eemale poliitika tegemisest. Kui paavstilt tema naasmisel Vatikani küsiti, kas need taotlused ei sisalda vastuoksusi, siis arvas paavst, et vastuoksusi leidub alati kui neid tahetakse otsida ja leida.

Torditegemisõhtu Montrealis

MONTREAL — Eesti Naisselts Montrealis „iga-kolmanda neljapäev" referaatõhtute sarjas oli 18. jaanuaril muudatus, kus varemalt väljakuulutatud Rahel Olbrei austamisõhtu tuli edasi lükata aprillikuule, seega sellekordse kava täitis energiline Melita Koppel, kes hästi tuntud oma eriti maitsevate tortide poolest, mida ta annetusena sageli M. E. Jaani koguduse perekonnaõhtutele toonud.

Seekordne referaatõhtu kujunes nagu klassis koolipingis istumiseks, kus koosolijad, pliiatsid käes, jälgisid tähelepanelikult koogivalmistamiseõpetust, kõike tarkust suure hoolega paberile pannes. Retseptide ülesmärkimine läks aegavõtvalt, kuna naistel oli tihti omavahel midagi retsepti kohta ütelda või muid tähelepanekuid teha.

Esimeseks retseptiks oli austria kohupiimakook, mille valmistamiseks Melita Koppel tund aega varem kohale oli tulnud, et ained taignaks segada ja kook ahju kiipsema panna. Kui retsepti arutamise ja üleskirjutamisega lõpule jõuti, oli ka kook ahjus valmis ning sai kohe selle maitsmisele asuda ning „Vaba Eestlase" esindaja arusaamise järele, selles kirikusaalis vist küll varemalt sellist „keelt allaviivat" kooki pole maitsta antud.

Teisena andis loengupidaja retsepti ühe rummikoogi (Sachertordi) kohta. See tort oli kodus Melita Koppeli poolt valmistatud ja kaunistatud ning tuli kohapeal loosimisele. Tort oli oma esituselt nii isuäratav, et loosidest puudus tuli. Tordi õnnelikuks võitjaks osutus Erna Ulavere.

Eesti Naisselts Montrealis tuleb kiitust avaldada sellise kasuliku, aga seejuures rõõmsaloomulise, tujukõllase ning harmoonilise koosviibimise korraldamise eest.

Mäido Kari — E.V. aastapäev aktusekõneleja Montrealis

MONTREAL — Eest aastapäeva aktus Mon mub laupäeval, 24. 1979. a., algusega kell Windsor Hotellis. Al jaks on Mäido Kari, nist USA-st.

Mäidu Kari sündis 1934. a. Pärnus. Kod kus 1944. a. asudes ja sealt 1949. a. USA- nud George Washing St. Louis, B. A. k liitiliste teaduste ala kraadiga majanduste Mäido Kari asus ame energia Komisjoni j töötab praegu leping lasena energiaminist

Mäido Kari on Ees mitee Ühendriikides esimees, eriülesanne liste ja balti küs ERKU esindajana — Balti Ameerika komi ja selle esimees; Eesti Kesknõukogu tuse liige ja Austraa ooni esimees.

Uus juhatus E Pensionäride Montrealis

MONTREAL — asetleidnud Montrea sionäride aasta-peako dustati uus juhatus jä seisus: esimees Ed abiesimees Leonid K tär Johanna Toome, hard Ritsing, abilaek sen, klubi perenaine ru, klubi perenaise a ka, varahoidja Nik hoolekande ja abista Anne Altosaar, juriid ja Julius Ridal, kult no Altosaar, seltsko se ja meelelahutu Mari Unucka.

Liikmemaksu suu taks määrati $3.00.

◎ „Reading Eagle" Readingis, Pa. tool lise kirjutuse õp. W manist, kes jutlusta dusele selles linnas ril. Kirjutatakse, e perman, kes on e viimati Allentowni gudust, kust läks takse tema elukäik ülikoolides alates petades Philadelph

JAAN A
KATUSE
Tel. 699
Teeme uusi ja pa nii linnas kui

HELIPL MÜÜ
Vaba Eestlas
REET — eesti ra Reet Hendrikson
PEEGELDUSI — Leida Järvi, An j.t.
KAJAKAS — Kod kohvikust Kana
TULE RÄNDAME VARJU . . . — Ees skautide laule
LASTE MAAILM
EESTI RAHVA- J Ellen Parve
LAUL SINULE —
Plaadi hind ko $6.
LÕUNAMAA LIN Andres Raudse

Mäido Kari — E.V. aastapäeva aktusekõnelejaks Montrealis

MONTREAL — Eesti Vabariigi aastapäeva aktus Montrealis toimub laupäeval, 24. veebruaril 1979. a., algusega kell 7.00 õhtul, Windsor Hotellis. Aktusekõnelejaks on Mäido Kari, Washingtonist USA-st.

Mäidu Kari sündis 14. veebr. 1934. a. Pärnus. Kodumaalt lahkus 1944. a. asudes Saksamaale ja sealt 1949. a. USA-sse. Lõpetanud George Washingtoni ülikooli St. Louis, B. A. kraadiga poliitiliste teaduste alal ja M.B.A. kraadiga majandusteaduse alal. Mäido Kari asus ametisse Aatomenergia Komisjoni juurde, kus töötab praegu lepingute eriteadlasena energiaministeeriumis.

Mäido Kari on Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (ERKÜ) aseesimees, eriülesannetega poliitiliste ja balti küsimuste alal; ERKÜ esindajana — Ühendatud Balti Ameerika komitees (ÜBAK) ja selle esimees; Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu (ÜEK) juhatuse liige ja Austraalia delegatsiooni esimees.

E. A.

Uus juhatus Eesti Pensionäride Klubile Montrealis

MONTREAL — 14. jaanuaril asetleidnud Montreali Eesti Pensionäride aasta-peakoosolekul moodustati uus juhatus järgmises koosseisus: esimees Edgar Heinsoo, abiesimees Leonid Kallas, sekretär Johanna Toome, laekur Richard Ritsing, abilaekur Edith Tomsen, klubi perenaine Dagmar Muru, klubi perenaise abi Tuuli Nerska, varahoidja Nikolai Karklin, hoolekande ja abistamise juhataja Anne Altosaar, juriidiline nõuandja Julius Ridal, kultuurfilmid Heino Altosaar, seltskondliku tegevuse ja meelelahutuse korraldaja Mari Unucka.

Liikmemaksu suurus 1979 aastaks määrati $3.00.

© „Reading Eagle"-, mis ilmub Readingis, Pa. toob mitmeveerulise kirjutuse õp. Walter Koppermanist, kes jutlustas saksa kogudusele selles linnas 17. detsembril. Kirjutatakse, et õp. W. Kopperman, kes on eestlane, teenis viimati Allentowni luterlikku kogudust, kust läks pensionile. Antakse tema elukäik, õpingud reas ülikoolides alates Tartuga ja lõpetades Philadelphia ülikooliga.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vana nii linnas kui ka suvilates

HELIPLAATE MÜÜGIL
Vaba Eestlase talituses:
REET — eesti rahvalaule Reet Hendrikson
PEEGELDUSI — Rene Uferi viisid Leida Järvi, Andres Raudsepp j.t.
KAJAKAS — Kodused kajad eesti kohvikust Kanadas
TULE RÄNDAME MÄNDIDE VARJU ... — Eesti gaidide ja skautide laule suurlaagritest
LASTE MAAILM — Helmi Betlem
EESTI RAHVA- JA JÕULULAULE Ellen Parve
LAUL SINULE — Jüri Lipp
Plaadi hind koos saatekuluga $6.—
LÕUNAMAA LINN — Andres Raudsepp ($7.50)

Laudkonnavestlus. kes arutas probleeme „Kus me seisame, kuhu suundume?". Vasakult T. Metsala, R. Antik, J. Pahapill, Juta Kitching ja Amanda Juht. Foto: Vaba Eestlane

Sisutihe I Eesti Muusikakonverents Torontos

(Algus lhk. 1)

Ludvig Juht — suur muusikamees ja suur eestlane

Muusikakonverentsil pidi Ludvig Juhti elu ja tegevuse kohta ülevaae andma Endel Kalam kuid kuna ta ei saanud ettetulnud takistuste tõttu konverentsile tulla, siis kandis tema referaadi ette pr. Amanda Juht. Ettekandest rullus kuulajate silmade ette ühe eesti talust võrsunud suure muusikamehe ja helilooja elu, kes kontrabassikunstnikuna esines paljudel maailma tähtsatel kontsertlavadel kuid jäi sealjuures siiski alati truuks eestlusele ja esines igal võimalusel eestlastele. Pärast seda kui Ludvig Juht oli mänginud Helsingi linnaorkestris, Tallinnas „Estonia" sümfooniaorkestris, õppinud kompositsiooni Berliinis, elanud Londonis ja olnud Riia konservatooriumi õppejõud. siirdus ta 1934. a. Bostoni, kus tegutses Bostoni sümfooniaorkestri solistina.

Juhti heliloomingusse kuulub terve rida silmapaistvaid teoseid.

Ta omas väga kalli itaalia meistri poolt valmistatud kontrabassi, mille pärast tema surma 1957. a. jaanuaris omandas üks tema õpilasi.

Ettekande lõpul esines Viiu Varik Peeter Tammearu klaverisaatel kontrabassil, mängides lõpuks ka „Ema süda", mis oli teatavasti üheks Ludvig Juhti lemmikpalaks.

Laupäeva hommikupoolikul toimus ka Ivar Ivaski ingliskeelne loeng teemal „What does it mean to be a „Child of the Wind", that is, an „Estonian". Huvitavat loengut, mille juurde loodame tagasi tulla edaspidi pikemalt jälgis rohkesti kuulajaid, peamiselt noorema generatsiooni esindajaid.

Erialalised loengud

Laupäeva pärastlõunal jätkusid muusikavõistlused, mis olid jõudnud alles lauluvõistluste esimeste osavõtjateni. Samaaegselt ettenähtud lühiloengute sarja avas Peeter Tammearu, kõneledes noorkomponisti probleemidest, kus ta väga huvitavalt vaatles olukorda, milles on noor eesti komponist pärast seda, kui ta on mõne helitöö loonud. Kuna ta ise ei saa oma tööd otse esitada, siis tuleb tal leida interpreet, kes ta töö publikuni viiks. See oli väga mitmekülgne ettekanne probleemidest, mida tunneb ja kogeb meie rahvahulgast sirgunud komponist. (Kuna selles on mitmeid aktuaalseid küsimusi, avaldame selle pikemalt ühes järgmises numbris).

Teiseks oli Inga Toi loeng „Muusika kui kontributsioon üldisele haridusele ja arengule".

Ta leidis, et pole tähtis lastest arendada üksnes muusikuid, vaid kasvatada neile juba noorena muusikalist tunnetust. Musikaalne keskkond edutab muusikalist arengut ja muusika omakorda võib stimuleerida inimese arengut. Muusikalised mängud kohandavad last liikumisele ja keha koordinatsiooni rütmitundega. Muusika aitab kõnelusraskusist üle saamisel, muusikaõpetus juhib lapse loovalt mõtlema ja teda tööd tegema.

Inga-Pia Korjus käsitles eesti kirikut muusikaliste talentide arendajana. Ta jagas kirikumuusika kahte ossa. Esimeseks on kunstmuusika, ja teiseks üldine kirikulaul. Kirik ja muusika on lahutamatud ja helid haaravad sageli sügavamalt kui sõnad. Katoliku kirikus arendati liturgia täiuslikkuseni, aga alles luteri kirikus võis iga koguduse liige kaasa lauldа. Aastasadade jooksul on komponeeritud kirikumuusikat; juba Luther ise komponeeris mitmeid koraale.

Luteri muusika iseloomuks on vaimne kindlus ja lihtsus ning muusika on täienduseks jutlusele.

Ta vaatles muusika osa eesti luteri kirikus, eriti aga selle osa tähtsust Peetri kiriku tegevuse ajal, kus on mitu koori ja ansamblit, kuna koguduse pühapäevakooli koor oli esimene koor Torontos. Praegu on juhtimine noorte käes.

Orel tulipunktis

Neljandaks lühiloenguks oli Karl Raudsepa ettekanne orelite renessaansist, mida ta täiendas diapositiividega Montreali kirikute oreleist. Ta vaatles orelite arengus viimase 50 a. jooksul esinenud muudatusi, mil orel oma sajandite vanusega kaotas kindlaks kujunenud tunnused. Muudatus oli tingitud kuna helikunstnikud kaotasid huvi orelimuusika loomiseks. Uuendused algasid samaaegselt, kuid omaette Ameerikas ja Euroopas. Nende ehitamisel on ligikaudu jälgitud vanade parimate orelite ehitust.

Ta andis üksikasju oreli tehnilisest arengust, kus pärast II maailmasõda on olnud põhjalikum orelitehnika viimistlemine mille eesmärgiks on kõlalise selguse saamine.

Ettekannete vahel ja lõpus oli vähesel määral ka diskussiooni, kus olulisemaks punktiks peeti oma informatsioonikeskuse vajalikkust, mille kaudu saaks anda informatsiooni, muuhulgas ka meie komponistide uutest töödest või nende trükituna avaldamisest.

Järgnes mitmekultuurilisi probleeme käsitlev laudkonnavestlus, mille avas aupeakonsul I. Heinsoo, kus juhatajaks oli P. Sepp ja laudkonna liikmeiks mitmed tuntud Toronto kirjanikud, poliitik ja teiste etniliste ühiskondade liikmed. (Selle pika ja paljumõttelise laudkonnavestluse lähema kirjelduse avaldame ühes järgmises numbris).

Järgneval pidulikul õhtusöögil esinesid kanada „Country Fiddlers" nimeline grupp iiri, shoti, inglise ja eesti rahvaviisidega, shoti ja iiri tantsijad. Õhtusöögi puhul tõsteti esile T. E. Rahvatantsijate Rühma „Kungla" 30. aastapäeva ja T. Metsalale kinnitati rinda suur lillekaunistus.

Õhtune huvitav kontsert

Õhtu viimaseks osaks oli komponistide õhtu nimeline kontsert. Hilisele ajale ja pärast pikka päevatööd jäänult oli osavõtjaskond sellel kahjatsetavalt tagasihoidlik, kuna see oli sisuliselt väga huvitav, kavaliselt koguni veidi ülekoormatud. Kontserdi kavas oli eesti helilooming, eesti luule etlemised inglise ja prantsuse keeles, lisaks audio-visuaalsed programmid samaaegsete muusikaettekannetega.

Kontserdi avas H. Betlem kolme lauluga, neist viimane C. Kipperilt, kes lauljannat ka klaveril saatis. Järgnes noore eesti pianisti ja komponisti Helve Sastoki oma „Klaverisonaat nr. 1 (1978)", mis oli vägagi huvitav ega polnud vaatamata moodsale laadile sugugi liiga tänapäevane, vaid ühe noore tütarlapse lüürilise koega eneseavaldus. A. Raudsepp laulis Asta Ballstadti klaverisaatel aaria R. Toi kantaadist. Oma luuletõlkeid inglise ja prantsuse keeles esitasid Urve Karuks ja I. Ivask, kuna Meeri Devergnas esitas oma prantsuse keeles loodud luuletusi; ta ongi Quebeci poetess, kes on sünnilt eestlane.

Roy Madalvee esitas flöödil „Leggiero" oma toredast helitööst „Drei Flötenstücke", kuna kolm tema viisi kanada luuletaja Irving Laytoni luuletustele laulis D. Neff ja klaveril saatis Nora-Mall Kerson. L. Avessoni „Aaria kontrabassile ja klaverile" mängis Viiu Varik, klaveril P. Tammearu, kuid kaks P. Tammearu laulu, A. Haava sõnadele loodud „Kodumaa" ja J. Liivi sõnadele loodud „Kas ma Eestit unes nägin" laulis bariton A. Kittask. „Lacrimosa" Helen Tobias-Duesbergi „Requeim'ist" laulis Anne Niitme-Tamm, orelil Maaja Duesberg-Roos. Teise osa „Confutatis" samast helitööst laulis Avo Kittask, orelil helilooja tütar. Nii põimusid õhtu jooksul komponistid, interpreedid ja saatjad üksteisega eesti muusika esitamisel.

Pärast vaheaega esitati Peeter Sepa audiovisuaalne programm koomiks-seerialine kunstiesitus, kuna samaaegselt mängis Trio Aulos, kaks flööti ja klaver. Teise, U. Wompa diapositiivide programmi puhul esitas J. Macerollo akordionil taustamuusikat. Edasi M. Duesberg-Roos ja C. Kipper esitasid koos K. Raidi „Hingamispäeva", väga omapärase meeleoluga ja ettekandeviisiga helindi.

Õhtu viimaseks palaks mängis Macerollo A. Nordheimi „Dinosaurus", mis oli tänapäevaseim õhtu kaasaegsest muusikast, kus akordion ja elektrooniline võimendaja andsid väga uudse ja efektika muusikatüübi.

Kontsert oli kõigepealt sisuliselt huvitav oma uudse programmiga. Aga ka esinejatega, kus peaasjalikult meie noorema sugupõlve helikunstnikud vokaalselt ja instrumentidel tutvustasid end oma rahvale ja võõrastele külalistele. Selles oli palju hindamisväärset, kus ilmnes ka side eesti muusikaloomingu eile pärandusega, mida noored teadlikult on omaks võtnud. Audio-visuaalsed programmid näitasid P. Sepa koomiksseeria loomise oskust, U. Wompa diapositiivid aga selgitasid O. Timmase akvarellide sidet loodusega, mis on põhiliselt üllatavalt realistlikud.

Muusikakonverentsi teise päeva sündmuste kirjelduse avaldame „Vaba Eestlase" järgmises numbris.

IGA-AASTANE TALVINE
VÄLJAMÜÜK
20% HINNAALANDUST
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ⊙ TELEFON 483-6650
Avatud: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

EESTI KINKEÄRI
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
KOLINUD
311 Danforth Ave. Tel. 469-3886
Lõplik väljamüük 10—45% hinnaalandust

ESTO-80 liikumislavastusele oodatakse suurt tegelaskonda

Liikumislavastuse toimkonna esimeheks arh. Harry Eichhorn

STOKHOLM — Seoses Ernst Idla tagasiastumisega ESTO-80 liikumislavastuse juhi kohalt ja lahkumisega organitest tekkis vajadus ESTO-80 liikumislavastuse toimkonna ümbermoodustamiseks, et liikumislavastust pidustustel läbi viia. Toimkonna uueks esimeheks on kutsutud arhitekt Harry Eichhorn, kuna lavastuse rootsipoolseiks planeerijaiks ja teostajaiks on võimlemispedagoogid Leida Leesment ja Tiina Leesment-Berg.

Liikumislavastus viiakse läbi varem valitud kohas — Stokholmi jäästadionil, mis võib vastu võtta 10.000-pealise publiku. Toimkonna eeltööd on täie hooga käigus ja uus liikumislavastuse raamkava ja eelarve-ettepanek on juba esitatud ESTO-80 peakomiteele, kes selle peab kinnitama.

Liikumislavastuse toimkonnas lasuvad administratiivsed ja organisatoorsed juhtimisülesanded esimehel Harry Eichhornil, üldrezhii ja võimlemine Leida Leesmentil ja ta tütrel Tiina Bergil, kuna rahvatantsude ala juhib Uno Tohver.

Toimkonna eriülesannetega liikmed, näit. valgustuse, muusika jne. probleemides, on koopteerimisel.

Ettevalmistustööde läbiviimisel arendab toimkonna juhatus intiimset koostööd Ameerika mandri vastavate alade koordineerivate isikutega,

kelleks võimlemise alal on Evelyn Koop koos Reet Altosaarega, rahvatantsu alal Toomas Metsala ning organisatsiooni-administratsiooni alal Felix Koop.

Toimkonna uus aadress on: ESTO-8 Liikumislavastuse Toimkond, c/o Harry Eichhorn, Höglundav. 6, S-191 47 Sollentuna, Sweden, tel. 08/965 559.

Arhitekt Harry Eichhorn, kes juba algaastatel oli tegev eesti võimlemisliikumises, mainib, et liikumispidu peab kujunema suureks rahvuslikuks galaetenduseks, kus instrumentideks on võimlejad, muusika ja rahvatantsijad.

— See liikumispidu tuleb kavade järele organiseerimisele selliselt, et sellest osa võtavad võimalikult paljude eestlaste asukohamaade võimlejad ja rahvatantsijad.

Sealjuures toimuvad etteasted mitmesugustes raskuskraadides, nii et ka vähem avansseerunud võimlejad saaksid kaasa teha, samuti lasterühmad.

Meenutaksin siinkohal, et Leida Leesment, kes esinemisi kavandab on suurte kogemustega — ta on senini korraldanud üle 700 esinemise nii Rootsis kui ka paljudes teistes maades, m.h. korduvalt USA-s. Meie ootame nüüd rohkearvulist tegelaskonda võimlejatena ja rahvatantsijatena nii teistelt maadelt kui ka siit Rootsist. Olen veendunud, et liikumispidu kujuneb kõrgetasemeliseks ja ESTO-80 üheks kõrgpunktiks, ütleb Harry Eichhorn.

Eestlaste film Kanada ühtsuse konverentsilt

Toronto ülikoolis toimus äsja Council for Canadian Unity kokkukutsel konverents, millest „Vaba Eestlase" veergudel juba varem juttu on olnud. Täiendavalt selgub, et konverentsil demonstreeriti 27 minuti pikkust filmi „Canadian Spectrum", mis oli täielikult eestlaste poolt valmistatud. Filmi lavastajaks oli Peeter Kiviloo, kaamerameheks Alar Kivilo, kommentaatoriks Tiiu Leek ning tehnilisteks abilisteks Lembitu Ristsoo, Endel Loo ja Ao Loo.

Konverentsist võttis eesti keskorganisatsiooni esindajate kõrval osa eestlaste esindaja Mitmekultuurilise Nõuandva kogu koosseisus Valve Andre, kes töötas mitme kuu jooksul kaasa ka konverentsi kavandamise komitees.

Läti põgenikku meelitatakse tagasi

NEW YORK (VES) — UN-is Vene kvootide alusel tõlgiria töötanud 48-a. lätlane Imants Leshinskis, kes oli KGB major, hüppas mäletatavasti septembri keskel ära ja sai poliitilise põgenikuna koos abikaasa Rasma ja tütre Ivaga USA asüüli. Tema asukoht USA-s on ka USA lätlastele teadmata.

Nüüd on N. Vene võimud asunud omapoolselt põgenikku Venemaale tagasi kutsuma. Sellekohase kutsega esines tema Lätis elav ema. Tagasi okup. Lätti kutsus põgenikku eriti tütart Ivat ka ta esimene abikaasa. Põgenikud ei ole kutsele reageerinud.

SPORT

Maailma edetabel kergejõustikus 1978

II

4x400 m
3.02,0 Lääne-Saksa
3.03,2 Nigeeria
3.03,5 Keenia
3.03,6 Poola
3.03,8 Jamaika
3.04,0 Tshehhoslovakkia
3.04,2 NL
3.04,2 Uganda
3.04,2 Austraalia

110 m tõkkejooks
13,22 G. Foster, USA
13,23 R. Nehemiah, USA
13,43 D. Cooper, USA
13,45 K. Bethel, USA
13,46 J. Owens, USA
13,47 V. Mjasnikov, NL
13,50 T. Munkelt, Ida-Saksa
13,53 P. Spies, Lõuna-Aafrika
13,55 A. Casanas, Kuuba
13,55 J. Pusty, Poola

Käsitsi võetud aeg:
13,4 C. Foster, USA
13,4 D. Taylor, USA
13,4 J. Owens, USA
13,4 V. Kulebjakin, NL

400 m tõkkejooks
47,94 E. Moses, USA
48,43 H. Schmid, Lääne-Saksa
48,91 J. Walker, USA
48,91 Q. Wheeler, USA
49,04 S. Turner, USA
49,09 V. Arhipenko, NL
49,20 D. Kimayo, Keenia
49,31 R. Graybehl, USA
49,32 B. Williams, USA
49,55 J. Akii-Bua, Uganda

3000 m takistusjooks
8.05,4 H. Rono, Keenia
8.11,6 B. Malinowski, Poola
8.16,9 P. Ilg, Lääne-Saksa
8.18,3 I. Toukonen, Soome
8.19,0 M. Karts, Lääne-Saksa
8.19,3 D. Brown, USA
8.19,5 K. Wesolowski, Poola
8.20,4 P. Copu, Rumeenia
8.21,7 G. Malley, USA
8.22,5 H. Marsh, USA

20 km käimine
1.21.38,0 N. Pyke, USA
1.23.11,5 R. Wieser, Ida-Saksa
1.23.26,0 P. Mõslivtsev, NL
1.23.29,8 A. Solomin, NL
1.23.30,0 B. Jakovlev, NL
1.23.32,2 P. Potshentshuk, NL
1.23.37,2 D. Bautista, Mehhiko
1.23.55,2 V. Mjakotnõhh, NL
1.24.05,0 N. Polozov, NL
1.24.17,7 J. Jevsjukov, NL

50 km käimine
3.41.19,2 R. Gonzalez, Mehhiko
3.51.38,4 R. Salonen, Soome
3.53.29,9 J. Llopart, Hispaania
3.55.00,0 D. Colin, Mehhiko
3.55.15,9 J. Ornoch, Poola
3.55.51,4 P. Aroche, Mehhiko
3.56.35,2 O. Bartsh, NL
3.56.35,2 V. Fursov, NL
3.56.46,8 V. Dorovskihh, NL

Kõrgushüpe
2.34 V. Jashtshenko, NL
2.31 R. Beilschmidt, Ida-Saksa
2.30 D. Stones, USA
2.30 H. Lauterbach, Ida-Saksa
2.28 F. Jacobs, USA
2.28 A. Grigorjev, NL
2.27 R. Wielart, Hollandi
2.27 G. Belkov, NL
2.26 T. Woods, USA
2.26 M. Baker, USA
2.26 G. Thränhardt, Lääne-Saksa
2.26 B. Fields, USA
2.26 A. Schneider, Lääne-Saksa
2.26 J. Jambor, Ungari
(17.—25. J. Pahapill, Eesti 2.24)

Hallis:
2.35 V. Jashtshenko, NL
2.32 F. Jacobs, USA
2.31 G. Joy, Kanada
2.28 W. Killing, Lääne-Saksa
2.26 K. Arney, USA
2.26 E. Kirst, Ida-Saksa
2.26 E. Olson, USA

Teivashüpe
5.71 M. Tully, USA
5.62 W. Kozakiewicz, Poola
5.61 L. Jessee, USA
5.61 V. Trofimenko, NL
5.60 T. Slusarski, Poola
5.60 A. Kalliomäki, Soome
5.56 D. Ripley, USA
5.56 R. Pudas, Soome
5.55 J. Taylor, USA
5.51 G. Lohre, Lääne-Saksa
(44.—51. R. Lindal, Eesti 5.30)

Kaugushüpe
8.32 N. Stekic, Jugoslaavia
8.23 J. Lofton, USA
8.23 J. C. de Oliveira, Brasiilia
8.22 A. Robinson, USA
8.18 L. King, USA
8.18 L. Rousseau, Prantsusmaa
8.11 C. Ehizuelen, Nigeeria
8.11 C. Cybulski, Poola
8.08 C. Commons, Austraalia
8.05 L. Myricks, USA
8.05 A. Ceruantes, Hispaania

Hallis:
8.08 T. Haynes, USA

Kolmikhüpe
17.44 J. C. de Oliveira, Brasiilia
17.24 J. Butts, USA
17.15 R. Livers, USA
17.07 A. Piskulin, NL
17.05 W. Banks, USA
17.03 V. Sanejev, NL
17.02 G. Valjukevitsh, NL
17.00 A. Lissitshonok, NL
16.94 G. Kovtunov, NL
16.94 M. Srejovic, Jugoslaavia
(14. J. Uudmäe, Eesti 16.86)

Hallis:
16.97 I. Campbell, Austraalia
(Järgneb)

Edukamad võistlejad ja auhindade võitjad noorte suusatamisvõistlusel SUUSA-TON'IL Torontos. Vasakult: Ingrid Laar, Marja-Leena Roos ja Martin Roos. Foto: Matti Veskimets

Üksik
VANEM NAINE
leiab alalise kodu
üksiku lese mehe
juures.
Kirjuta slt. „OMA KODU"

ILMUSID JA ON MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaalteos andekaimast eesti soost spioonist Arthur Hamaa — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 senti

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" ingliskeelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 senti

EESTLASED MAAILMARADADEL

New Yorgis abiellus omaaegne sõjakirjasaatja ja mälestusraamatute autor Hamilkar Mengel Tartust pärineva Miralda Kipastoga. Pruut töötas Tartu ülikooli haiglas kirurgina ja saabus hiljuti külla USA-sse. Tutvunud Hamilkar Mengeliga otsustasid nad abielluda ja nõnda kujuneb kavatsetud lühiajaline külaskäik püsivaks Ameerikasse jäämiseks.

Saksa Liidupäeva (parlamendi) liige Olaf von Wrangel tähistas 50. sünnipäeva. Juubilar, tuntud eestlaste sõbrana, sündis Tallinnas ja õppis samas Toomkoolis. Ta oli Euroopa eestlaste II laulupeo aupatroon. Parlamendis on ta CDU partei liikmena Liiduvabariigi ja Ida-Saksa vaheliste küsimuste lahendamise komisjoni abiesimees. Möödunud aastal pidas ta Vaba Pressiliidu 30 a. puhul Münchenis tähelepanu äratanud kõne, milles ette tõi oma õnnelikku noorust sini-must-valge lipu all, hinnates kõrgelt K. Pätsi ja Eesti riiklikku korda.

LUGEGE

Eesti Vabariigi 60. juubeliaastal eesti meeste võitlusteekonnast raamatus

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

394 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 35 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 senti saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

TÕNIS ja MAI MIGAGU

MEIE MEHED KUI METSAPULLID

Romaan vanast armsast Pärnust

18.

Metsapõletamist peeti rängaks kuriteoks, mida karistati vangirooduga. Sain aru noore naise murest.

„Villu, koostan Helmi Tuuliku nimel nüüd palve Tammaru vallavalitsusele, et Ismael Leisik määratakse ta alaealiste laste hooldajaks. Kirjutan sellele oma nõusoleku. Palve viime ise vallavanema kätte."

Tegin käigu vanglasse Jaagu juurde, lasksin tal jutustada kõik põhjalikult ja võtsin talt volituse. Jaak oli noor tugev mees, rahulik ja tasakaalukas — kõike muud kui kurjategija!

Varsti saabus prokurörilt Jaak Tuuliku süüdistusakt. See oli lühike ja nagu mulle näis — koostatud kergel käel.

Kaebealust süüdistati Tammaru mõisa metsa kuritahtlikus süütamises. Põhjusena toodi ette, et Tuulik ei pidanud kinni rendilepingu tingimustest, ja kui talle neid meelde tuletati, oli ta mitmel korral ähvardanud mõisaomanikku. Ka seekord oli ta pidanud metsas loata jahti. Kui temalt võeti saak ja püss ära, läks ta mõisa ja hakkas vastu, mispeale talle üteldi rendileping üles ja kästi talust lahkuda. Vihas läks kaebealune ja pani kätemaksuks mõisa metsa põlema.

Võisin alustada tegevust. Käisin muuhulgas kreisipolitseis ja palusin, et püss, millega Tuulik laskis jänese maha, toodaks kui asitõend kohtusse.

Järgmine reis viis meid Ismaeliga Tammaru vallavalitsusse, kaasas fotograaf, kelle Ismael oli palganud kogu päevaks. Vallavanem oli kohe nõus meid aitama. Kahjude hindamiseks moodustas ta kolmeliikmelise komisjoni. Siirdusime koos metsa ja otsisime üles tulekahju aseme. Leidsime tee äärest laigukese põlenud rohtu, kolm-neli sõestunud kadakat ja mõne männijändriku. Maha oli murtud kaks-kolm leppa. Komisjon kirjutas selle kohta protokolli ja fotograaf tegi ülesvõtted. Kahju ei olnud kõneväärt — komisjon hindas selle 10 rublale.

Edasi sõitsime Soovere tallu. Ka siin tehti protokoll, pildistati kooritud õunapuid ja näritud kapsapäid. Lahkudes võtsime kaasa talu rendilepingu.

Enne protsessi saabus päev, mille mõisavalitseja oli määranud Tuuliku perekonna väljatõstmiseks. Sel puhul saatis vaitseja Rähn mitu hobuveokit Tammarusse. Need jäid Soovere talust veidi eemale peatuma. Linnast sõitsime kohale jälle kolmekesi — Ismael, fotograaf ja mina. Vallamajast tuli tunnistajaks kaasa vallavanem. Mõne aja pärast jõudsid kohale ka väljaviskajad — valitseja Fuchs nelja moonakaga.

Meid nähes kurjustas Fuchs: „Mis te siit otsite? See on mõisa talu!"

Vallavanem pani ametiraha kaela ja vastas:

„Soovere asub valla maa peal ning Tuulikud on valla elanikud."

Mõisavalitseja keeras kannal ringi ja ruttas elumaja uksele, kust karjus:

„Kas tulete ise või lasen teid välja kanda?"

Mida toast vastati, ei olnud kuulda. Moonakad said käsu tuua asjad toast ja lasta loomad välja. Seejärel tuli uus käsk — naine ja lapsed kah välja!

Moonakad läksid tuppa ja väljudes oli neil igal keegi süles, ühel Helmi, teistel rabelevad ja nutvad lapsed. Kõik see pildistati. Fuchs püüdis fotograafi takistada, vehkides kätega ta musta kasti ees, aga jäi hiljaks.

Viimaks oli plats puhas ja väljatõstjad lahkusid. Nüüd sõitsid kohale Rähna vankrid. Papissaare vana töölismaja sai uued elanikud.

Süüdistus Tuuliku vastu tuli arutusele Riia ringkonnakohtu väljasõidu istungjärgul. Need istungid tõid Pärnu mõlemale eesti ajalehele mõnusat vaheldust — kõigist protsessidest kirjutati pikalt. Kohtusaal kogunes alati pealtkuulajaid täis, ka kohalikud advokaadid olid koos. Mitmed neist esinesid kohtus ise, teised tulid huvist, et tutvuda ringkonnakohtu tööga.

Tuuliku protsess oli päevakorras esimene. Ilmusime Ismaeliga kohale varakult, aga juba oli saalis palju rahvast. Karu oma ajalehes oli teatanud tähtsast talurahva- ja mõisa-vahelisest protsessist, mida ajas advokaat Meeves.

Tundsin rahuldust — kohtulaual lebas Tuuliku püss.

Avanes uks ja sisse astus vangivalvuri saatel kössis kaebealune Tuulik. Ta juhiti süüdistatavate pinki. Ta kõrvale jäi seisma valvur palja mõõgaga käes.

Ilmusid sekretär ja prokurör, esimene paremale, teine vasakule lauaotsa. Prokurõri, ukrainlast Kotshubai'd olin õppinud tundma Riias kui osavat süüdistajat, aga ühtlasi kui õiglast ja humaanset meest, kes ei pidanud jahti kaebealuste skalpidele.

Kohtupristav hüüdis: „Püsti tõusta! Kohus tuleb!"

Saali sammus kolm kohtunikku, keda tundsin juba riiaajast. Rõõmustasin kohtu hea koosseisu üle — vanad rahulikud juristid kõik! Keskmine neist, Titov, oli eesistuja ning protsessi ettekandja.

Astusin ette, esitasin oma volituse ja asusin võre taha kaebealuse kõrvale.

Nii nagu olin arvestanud, teatas eesistuja, et Jaak Tuuliku kaela-kohtu-süüdistusega ühenduses tuleb arutusele mõisaomanik Zapolsky 100-rublane eranõudmine metsapõlemisel tekitatud kahju eest.

Minu suureks hämmastuseks astus võre taha mees, keda ma Riiast hästi tundsin — advokaat v.Trampedach, suur aadli eesõiguste kaitsja. Ilmselt ei usaldatud enam kohalikku saksa advokaati v.Klothi, kes Audru paruni protsessil esines kahvatult. Toodi välja suurtükk, mis pidi põmmutama nii, et kõrvad lähevad lukku.

Minu süda kihvatas — selle mehe jätan kuivale! Kui mina mõisnike eesõigusi ei puuduta, siis jääb ta oma kolme põlenud kadaka juurde.

Kõik tunnistajad olid kohal: süüdistuse poolt metsavaht Tiku, talunik Koger ja mõisavalitseja Fuchs, kaitse poolt keeleteaduse magister gümnaasiumiõpetaja Kosenkranius. Tunnistajad — peale keelelise eksperdi — vannutati ja saadeti tunnistajatetuppa.

Eesistuja küsis kaebealuselt, kas ta on saanud süüdistusakti, ning jaatava vastuse peale, kas ta tunnistab end süüdi, et ettekavatsetud plaani järele viha pärast süütas põlema Tammaru mõisa metsa.

Tuulik vastas: „Tunnistan end süüdi selles, et meelehärmas ja hajameetsuses viskasin pärast piibu süütamist maha tiku, millest tekkis tulekahju. Metsa süütamises ma enda süüdi ei tunnista."

Esimese tunnistajana kutsuti sisse talumees Andres Koger, kes oli tulekahju avastaja. Tema käest küsiti, mida ta teab sündmusest.

„Sõitsin läbi Tammaru mõisa metsa ja kohtasin teel Soovere Tuulikut. Tema selja taga nägin suitsu. „Kas sa hull panid metsa põlema?" küsisin. Tuulik kohkus: „Oi-oi! See oli õnnetus!" Tuli ise appi. Murdsime maha paar leppa, materdasime põõsaid ja kulu ning kahekesi kustutasime tule ära. Ega seal palju põlenudki, ainult mõned kadakad tee veeres."

„Kas kaebealune andis tule kohta seletust?" küsis prokurör.

„Oli väga õnnetu — mõisas üteldud talle rendileping üles. Muremõtteid mõlgutades istunud ta tee kõrval ja pannud piibule tuld, tikk sattunud vist kuiva rohu sisse."

„Kui metsa süüdatakse, siis mitte maantee ääres ja möödasõitjate silma all, vaid hoopis kaugemal, südametsas", võtsin sõna. „Selgituseks esitan kohtule päevapiltniku ülesvõtted õnnetuskohast, kus on näha kahju ulatus."

Ulatasin metsapildid eesistujale.

Järgmise tunnistajana kuulati üle mõisavalitseja Friedrich Fuchs.

„Kas te teate, kas kaebealune on ähvardanud Tammaru mõisaomanikku?" päris prokurör.

„Jah, mitu korda."

Ütlesin vahele: „Tunnistus on antud vande all. Sellepärast palun täpseid andmeid, millal ja kus ja missuguste sõnadega kaebealune ähvardas mõisaomanikku!"

Valitseja muutus ebakindlaks: „Täpselt ei ole meeles. Mäletan ainult üldiselt — palju on juba ununenud. Vande all ma tõesti praegu midagi ütelda ei saa."

(Järgneb)

Evi Pork Teng

IN MEMORIAM

24. detsembril 1978 kui kõikjal Torontos olid süttinud jõulutuled, kustus ühe tulihingelise noore eestlanna elukütünal. 2. detsembril pidi Evi minema järjekordsele ravile, kuid oli otsustanud ristivastu perekonna soovidele. seda mitte teha. Ja nii lahkus ta ilma agoonjata, heitis õhtul rahulikult oma kodus magama, omas voodis, oma perekonna keskel, just nii nagu ta seda oli soovinud.

Evi sündis 28. juunil 1937. a. Tallinnas, lõpetas Torontos Riverdale Collegiate'i cum laude, võites Ontario kõrgeima auhinde inglise keelse kirjandi eest, mille pealkiri — „It is better to hope than to arrive — nüüd tagantjärele kuidagi tundub sümboolsena. Toronto ülikoolis õppis ta moodsaid keeli, lõpetas ülikooli 1959. a. B.A. kraadiga. 1962. a. lõpetas ta järjekordselt Toronto ülikooli B.L.S. (Bachelor of Library Science) kraadiga, töötas raamatukogu hoidjana, lõpetas 1969. a. pedagoogilised kursused õpetajakutse saavutamiseks, sai samal aastal Toronto Goethe Instituudi stipendiumi Saksamaale Mannheimi ülikooli juurde saksakeelsete õpingute jatkamiseks ja pärast Torontosse naasmist töötas ta asetäitja õpetajana raamatukogunduse. prantsuse ja saksa keeltes mitmetes Toronto koolides.

See eelnev lõik on kuiv statistika, kuid näitab ometigi Evi akadeemilist kapatsiteeti. Kuid peale selle oli Evil veel palju muid huvisid ja andeid. Nendest muidugi kõige allakriipsutatum oli tema armastus balleti vastu. Nagu ta vend Ado Park jutustab. algas Evi tantsimist üsna väikese tüdrukuna. Ta tegi seda esialgu salaja, perekonna teadmata, tasudes oma balletitundide eest sent sendi haaval kogutud väikese lapse taskurahast. Loomulikult sai perekond sellest teada ja ta pandi Boris Volkoffi tantsustuudiosse õppima, sealt edasi Rita Anveldti stuudiosse ja siis läks ta uuesti tagasi Volkoffi stuudiosse. Kokku on Evi tantsu õppinud 15 aastat Ka see kipub olema kuivade faktide loetelu, kuid nende faktide taga peitub ülemeelikult pulbitsev elu ja loendamatud esinemised nii kanadalastele kui eestlastele. Evi on tantsinud Toronto Eesti Üliõpilaskonna ballidel, Toronto kunstnike ballidel, „Estonia" orkestri ballil, EKN-i ballil ja paljudel, paljudel teistel eestlaste pidudel. Kõik, kes Evit esinemas on näinud — ja neid on palju— mõtlevad tänutundes tagasi kaunitele tantsuelamustele.

Meie lauljatar Helmi Betlem tänas Evit õigeaegselt, ta tegi seda 1978. a. suvel Evile pühendatud luuletuse näol. Helmi Betlem kirjutas selle luuletuse muljete mõjul, mis Evi tants talle jättis siis, kui meie vana lavatäht Ella Ilbak Torontot külastas ja siinsed noored tantsijad talle kinnisel õhtul esinesid. Siin neli viimast rida Helmi Betlema luuletusest:

„Olen mõelnud, kuhu jäi mu väike kunstiõde,
miks jäi pooleli Su õilis tantsutee?
Ju see oli Vägevaima tahe,
Vast ehk kohtume kord taevateel."

Nagu Evi vend Ado jutustab, oli Evi oma elu lõpuni tantsule truu. Nüüd küll mitte enam elukutselisest huvist, vaid südamehuvist, õppis Evi tantsu ikka edasi ja käis Kanada Riikliku Balleti endise primabaleriini Lois Smith'i tantsustuudios veel nüüdki, oma lühikese elu viimastel aastatel. tantsimas.

Evit jäid lähematest omastest leinama ema, poeg Tarmo, õde Viiva poja Toomaga ja vend Ado. Peale nende lähedaste aga leinavat Evit väga paljud, ka need, kellega ta kokkupuuted on olnud põgusad ja kes võib-olla teda ainult laval on näinud.

Akadeemiliselt kuulus Evi korp! Filiae Patriaesse.

VALLI VOITK

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valvetesmistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

AARAND ROOSI
JUMALAGA, KARS JA ERZURUM
Eestlaste elukäik Türgimaal,
175 lk.
$4.— + saatekulu 20 c
Müügil VABA EESTLASE juures

VABA EESTLANE

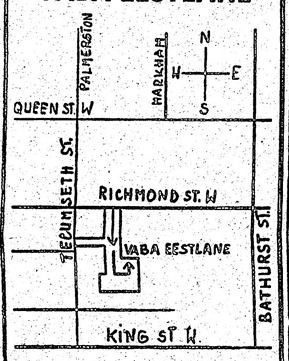

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni
esmasp. homm. kella 11-ni ja
nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase
leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Juhan Aavik 95

Pidulik kontsert-aktus New Yorgis

Helilooja Juhan Aaviku 95. sünnipäeva märgistamiseks toimus N.Y. E. Majas näärikuu kolmandal nädalalõpul pidulik kontsert-aktus. Selle korraldajaina toimisid E. Helikunsti Keskus, muusikakorporatsioon Fidentia ja korp! Revelia, kelle vilistlaskonda juubilar kuulub.

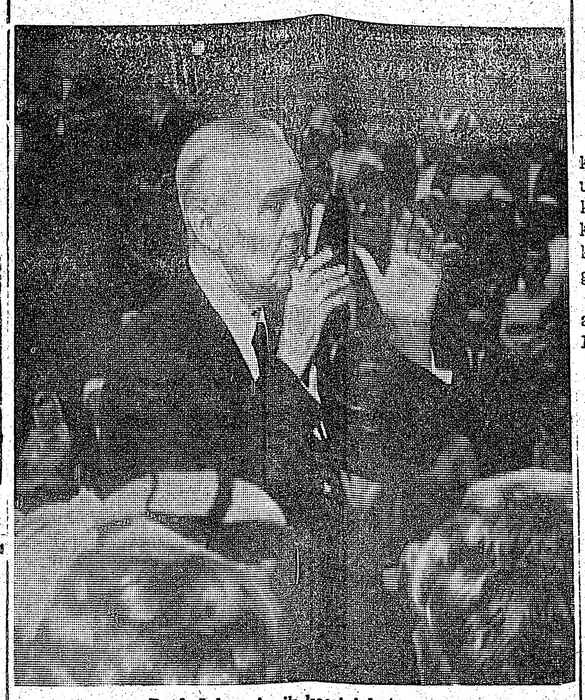

Prof. Juhan Aavik koori juhatamas.

Aktuse avas korp! Revelia esimees Harald Raudsepp, puudutades prof. Aaviku loomingulise panuse suurust ja mitmenäolisust ning selle rahvusliku suurmehe äärmist poliitilist kindlameelsust ja truudust kodumaale. Ka andis ta edasi juubilari Rootsist saabunud tervituse aktusest osalejaile. Südamesooja ja kõikehõlmava aktusekõne pidas E. Helikunsti Keskuse esimees Juta Kurman.

Ta iseloomustas Juh. Aavikut kui „eesti muusikaajaloo kõigi aegade vanimaid, produktiivsemaid ja mitmepalgelisimaid loovaid-juhtivaid isiksusi eesti kultuuripildis.

Ta on eesti klassilis-rahvusliku muusika eredamaid alusmüüri rajajaid kümne kaasaegse hulgas. Ta on helilooja, kelle rootslased ja norralased on ristinud „Eesti Lauluisaks". Tema panus on hiiglaslik: teda hinnatakse kui helilojat, laulupidude-kooride üldjuhti, organisaatorit, publitsisti, muusikaajaloolast, õpetajat, muusikakoolide juhatajat ja lisaks sellele kõigele kui suurt rahvuslast ja erakordselt tasakaalukat ja head inimest."

Edasi puudutas aktusekõneleja juubilari kujunemisaastaid ja tema muusikalist isiksust, mis on „nagu ühendavaks sillaks ärkamisajast üle omariikluse kuni tänapäeva traagikani". Ärkamisaja lõpuperioodi seesmine hõiskamine ja ilutsemine kajastub ka Aaviku muusikalise ande rahvusromantilises laadis.

Oma kooliõpetajast-pasunakoorijuhatajast isa kaudu oli Aavik varakult muusikale ja eriti rahvaviiside ilule eksponeeritud.

Pärast Peterburi Konservatooriumi lõpetamist 1911. aastal, pühendas helilooja oma entusiastlikumad noorusaastad Tartu muusikaelu ülesehitamisele. Tema kõrgemaks tähelennuks kujunes aga Tallinn, kus ta töötas E.V. Tall. Konservatooriumi direktorina 1933—1940. Tänapäevase Tallinna Riikliku Konservatooriumi 50. aastapäeva broshüüris ütleb prof. Gustav Ernesaks, et „kui Artur Kapp oli konservatooriumi vapp, Topman selle akumulaator, siis Aavik oli tema süda. Aavik oli äärmiselt sümpaatne, heatahtlik hüürik. Ütlemata armas mees, lõunaeestilikult pehme ja sõbralik. Selleks on ta ka nüüd jäänud." Aaviku saavutiste tagatiseks oli tema suur loov anne, hea tervis, erakordne töökus, sangviiniliselt positiivne hingelaad ja suur armastus ning huvi oma esivanemate vaimse pärandi vastu . . .

Suur osa Aaviku loomingust kannab etnograafilist ilmet, jätkas kõneleja. Üllatav on ka statistika Aaviku loomingust: üle 200 oopuse, ligi 500 erinevat tööd suur- ja väikevormis; lastelauludega kokku — üle 1000-de. Kaks-kolmandikku sellest on valminud Rootsis. Sellega ja kooritegevusega hoidis ta oma vaimset selgroogu, nagu ta on ise möönnud.

Rootsis on maestro loonud 2 sümfooniat, viiulikontserdi, klaverisüidi „Teelahkmel", orkestri tetraloogia „Aastaajad", orelisonaadi ning palju soolo- (umbes 100) ja koorilaule (viimaseid üle 200).

Samuti on ta kooriliteratuuri rikastanud lastelauludega ja kontsert-kodumuusikat 50 eesti rahvalaulu töötlusega. Aaviku instrumentaalsest ja sümfoonilisest muusikast ootab suur osa veel kirjastamist. Kõneleja iseloomustas tabavalt ka juubilari muusikalist profiili, selle meloodilist rikkust ja väljenduse siirust; samuti selle looja head tehnikat ja vormitundmist. Vastukaaluks mõnede arvamisele, nagu oleks Aavik vanamoeline, ta lisas: „Aavik on oma aja laps. Tolleaja rahvusromantismi tundlik kajastaja. Kui see on vanamoeline, siis on ka Eesti vanamoeline."

Nagu Aavik ise ühes 1968. a. antud intervjuus kinnitab (EPL 1968 III), on „tema eesmärgiks pakkuda käesoleva aja rahutuis ekstreemsusis harmoonilist helikeelt, hingelist lohutust ja esteetilist naudingut". Juta Kurman rääkis ka Aaviku rahvuslikust missioonist. Ühes intervjuus väljendab ta end järgmiselt:

„Kõigele vaatamata meie töötame eestluse ideaalide eest nii poliitiliselt kui rahvuskultuuriliselt.

Selles tuleb meil olla kindlad ja vankumatud." Viimased 15 aastat töötas maestro oma kapitaalse, neljaköitelise teose, „Eesti muusika ajalugu", juures, mille viimase osa ta viis lõpule suure vaevaga. Seejärel tõmmati autori eluaknale ette must eesriie. Ta kaotas järkjärgult oma silmanägemise; hiljem samuti kuulmise ja pidi siirduma ühte riiklikku hooldekodusse. Teda külastanud sõprade kirjade põhjal evib ta veelgi harukordse vaimuerksuse, millega jälgib välissündmusi ja juhendab oma vaimse pärandi asju. Ka on ta mälu erakordne, mida tõendavad pikad dikteeritud kirjad. Ta kavandab ka oma mälestuste jätkuvat väljaandmist, milliseid on käsikirjas veel 5 köidet. Selleks on loodud Rootsis „Juhan Aaviku Fond", mille esimeheks on dr. Kalju Käärik. Kesksemaks südamemureks on juubilaril see, et Eesti ei ole vaba. „Soovime siitpoolt Atlandi kallast Meie Lauluisa eluõhtu pidulikul päeval ka selle viimase soovi täitmist, sest Ameerika eestlaste rahvuslik hing võngub kaasaelavalt samal lainepikkusel meie hingestatud „Kojuigatsuste" autori vaikselt laulvate leinadega."

Nende sõnadega lõpetas Juta Kurman juubilari elutööd ja isiksust lahtimõtestava sisutiheda kõne.

Aktuse kava koosnes austatava helitöist nii instrumentaal- kui vokaalmuusika alalt. See hõlmas lugupeetud vanameistri kõiki loomingu-perioode, alates aastast 1911 ja lõpetades lähisminevikus valminud loometööga Kavatäitjaina toimisid sopran Linda Uusima, pianist Dagmar Norak, viiuldaja Valdeko Kangro, tshellist Jüri Täht ja NYE Naiskoor Valdeko Kangro juhatusel. Solistide vilunud saatjaks oli Maaja Roos. Instrumentaalmuusika alalt vallutas kuulajate meeli ja südant eriti triole seatud tuttav pala „Albumileht". Samuti tshello soolo „Emale" ja Rootsis loodud „Pastoraal" viiulile. Laulude kuningaks on ja jääb „Kojuigatsus": pole teda viiekümne aasta jooksul suudetud vokaalmuusika troonilt kukutada. Erilise nostalgilise tundega — ja püsti seistes — kuulati taas helilooja populaarset palvelaulu, „Hoia, Jumal, Eestit", naiskoori esituses. Sellest on kujunenud väliseestlaste kreedo — nii nagu „Mu isamaa on minu arm" on usutunnistuseks Kodu-Eestis.

Juubilari tervitasid korp! Fidentia, Eesti Korporatsioonide Liit, E. Kultuurfond ja kohalikud koorid.

Tunnustavalt soojade sõnadega pöördus juubilari poole N.Y. eestlaskonna omaaegne teenekas muusikaelu viljeleja, koorijuht ja solist Olly Kukepuu.

Kirjalikke tervitusi oli saabunud E.V. peakonsul Ernst Jaaksonilt, kaugemalt asuivailt endistelt Tall Konservatooriumi kasvandikelt ja paljudelt teistelt. Meeldetalletuva aktuse lõpetas E. Helikunsti Keskuse juhatusliige Karl Leik.

K.T.

Kirikukogu kokkukutsumine seotud suurte raskustega

EELK Austraalia praostkonna sinod

SYDNEY (MK) — Samaaegselt X Eesti Päevadega Sydneys toimus Jaani koguduse ruumes EELK Austraalia praostkonna sinod. Sinodil arutati päevakorral olevaid kiriklikke probleeme ja valiti viieks aastaks tagasi senine praost E. Kiviste ja abipraost J. Aarik. Ka senine praostkonna nõukogu valiti tagasi endises koosseisus, kuhu kuuluvad õp. A. Meeksi, V. Jaaniste ja usuteadlane A. Hansson.

Sinodi koosolekust võtsid osa kõikide Austraalia eesti luterusu koguduste esindajad, igast kogudusest kolm. Peale ametlike esindajate võttis koosolekust kuulalistena osa Sydney Jaani koguduse liikmeid.

Päevakorras oli praostkonna aruanne, mille kandis ette praost E. Kiviste.

Huvitavate ettekannetega esinesid Väino Jaaniste, kes kõneles oma muljetest eesti kiriku üle vabas maailmas ning Ulo Saar, kes kõneles Usuteaduslikku Instituudi õppekursusest möödunud suvel Torontos, millest kõneleja osa võttis.

Koosolekul algatatud küsimuste all abipraost J. Aarik avaldas arvamist, et kirikukogu tuleks kokku kutsuda, et meie kirik saaks korrapäraselt eksisteerida. Järgnevais sõnavõttudes leidis enamus,

et kirikukogu kokkukutsumine praeguses olukorras ei ole teostatav praktilistel kaalutlustel, milline seisukoht kinnitati ka järgneval hääletusel.

Järgmine sinod otsustati pidada kahe aasta pärast Melbourne'is.

Müügil:
Vaba Eestlase talituses
„EESTLASED KANADAS"
Hind $ 30.— + saatekulu 70 c
670 lk. koos fotodega

Punane laviin . . .

(Algus lk. 2)

Kodumaale jäänud metsateadlased rakendati kohe punavõimude poolt taastamistöödele. Tuli raiuda ja välja vedada mitmekordseid aastaraienorme mitme aasta jooksul ja seda ikka kõige kättesaadavamatest kohtadest. Hiljem, kui hakkama saadi juba vähem kvalifitseeritud tööjõuga, langesid paljud vabariigiaegsed metsateadlased repressaalide ohvriks. Mitmed neist saadeti kümneaastasele sunnitööle Siberi vangilaagrites. Täpsemad andmed nende kohta puuduvad.

KAASAEGNE

Elmar Post

IN MEMORIAM

Elmar Post sündis 18. mail 1909. a. Rakveres. Lõpetas Viru Maakonna Poeglaste Gümnaasiumi Rakveres 1927. a., siirdudes ülikooli, mille ta pooleli jättis, abielludes võrdlemisi noorelt Tartust pärineva neiuga.

Töötas isaga koos isa tööstuses, harrastades vabal ajal kirjutamist. 1931. a. sai ta Eesti Haridusliidu poolt korraldatud näidenditevõistlusel auhinna näidendi eest „Kui Põhjakaru ärkab".

Sõja ajal tuli tal kui lipnikul sõjaväkke minna, mis ta endisele elule joone peale tõmbas. Kohtasime teda Jenas, Thüringenis, rahvaste läbikäigulaagris, kuhu ta läbi raskuste Tshehhoslovakkiast oli saabunud. Seal kohates endisi sõpru liitus nendega, siirdudes lääne poole, peatudes Detmoldis põgenikelaagris.

Laagris olles sai jälle kirjanduse ja luule juurde asuda. Ta aitas Mari Raamot'it ja Mari Mölder'it eesti laulikut „Laula, laula suukene . . ." kokku seada. Võttis agaralt osa kultuurilistest üritustest, ning luule- ja näidenditevõistlustest kord Flensburgis, kord Geislingenis väljakuulutatult, saades auhindu.

Umber asudes Kanadasse 1948. a. töötas alul ühe taluniku juures. Töölepingu lõppedes siirdus Torontosse, kus tema sõbratar Mari Mölder oli peavarju leidnud. Ta abiellus Torontos, et rasketel sillamapilkudel üksteisel toeks olla, sest endine elu näis olevat igavesti maha jäänud.

Nad olid õnnelikus abielus, töötades ning majanduslikult edasi jõudes, kuni surm abikaasa Mari ära kutsus.

Elmar Post oli vaikne inimene, vähese jutuga, kuid sõbralik ja kaasmaalastele abivalmis. Küll abistas sõpru suvilate ehitamisega või muude näpunäidetega, eriti aianduse alal.

Peale Mari surma tõmbus ta rohkem iseenesesse, leides troosti kirjutamisest. Sai Lakewoodi Teatri poolt välja kuulutatud näidendivõistluselt kaks auhinda, esimene oli II auhind „Ristimäe rahvas", mis kujutab elu Eestis sõjakeerises, ning III auhinna satiir-komöödia eest „Neljas võimalus".

Lakewoodi Teater esines ka Torontos „Ristimäe rahvaga", kus Elmar Postile, kui autorile tänu ja lugupidamist avaldati.

Olles küll majanduslikult kindlustatud, ei lubanud tema iseloom talle täielikku vabadust ainult kultuuripõllul töötamiseks. Nii ostis ta mõni aasta agasi Toronto lähedale maad, mis köitis ta aheldamatu tööjõu ja võitlusinnu vaikse metsakodu loomise tähe all. Ta haigestus juba kolm aastat tagasi, kuid visalt ja teadlikult võttis ta elust, mis elust võtta oli, enne kui ta vastu enda soovi pidi alluma Saatusele.

Ta lahkus igaveseks 12. dets. 1978.

Armas Elmar, soovime Suile rahulikku puhkamist võõramaa mullas!

ANTS VOMM

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 6. veebruaril 1979 — Tuesday, February 6, 1979

KIREV MAAILM

WASHINGTON — 27% suhkrust mis tarvitatud Ameerika Ühendriikides 1977. aastal, kasutati jookideks, peamiselt karastusjookide magusaks tegemiseks. USA põllumajandusministeeriumist antud andmeil müüdi ärides ülejäänud suhkrust 25%, küpsetamiseks ja teravilja produktide magusaks tegemiseks 17%, majustusteks 10%, konserveeritud puu- ja juurviljale 8%, piimatooteis 6%, muudes toitudes 3%, avalikes restoranides 3% ja mitmesugustes institutsioonides 1%.

STUTTGART — Üks 27-aastane sildimaalija tunnistas Lääne-Saksamaal kohtus, et ta viis vanglasse need kaks püstolit, millega kaks Baader-Meinhoffi gängi liiget end aasta tagasi vanglas surmasid.

NEW DELHI — India parlamendis avaldati raport, mis näitas, et India rahvaarv võib tõusta 1983. aastaks 697,2 miljonile, näidates praegusest 63-miljonilist juurdekasvu. Ja sealt viis aastat edasi, aastal 1988 võivat inimeste arv olla juba 760 miljonit.

NEW YORK — Halba reklaami hakati kellegi poolt levitama tuntud McDonaldi söögimajade kohta. Selle ahelsöögimajade hamburgerid olevat nimelt seepärast nii head, et sinna sisse pandavat ka proteiinirikkaid ussikesi. Selle halvatahtelise, kuid hästi levinud kuulujutu tõttu mitmel pool, eriti lõunaosariikides, langes McDonaldi juures hamburgerite läbimüük kuni 50 protsenti.

WASHINGTON — Üle ühe miljoni dollari väärtuses on kulda läinud kaduma U. S. Assay Office'ist pärast 1973 ja kuna keegi ei tea kuhu see on kadunud, siis alustati uurimistega. U. S. varaamet on andnud andmeid, et 5.200 untsi valitsuse kulda on varastatud, mille turuväärtus on praegu 1,1 miljonit dollarit. See on suurim kullavargus valitsuse kullalaost Ameerika Ühendriikide ajaloos.

CHICAGO — Chicago linnanõunik Bernad Stone vandus, et ta ei aja habet enne kui tänavad on lumest puhtad. Aga kuna praeguste tormide ajal vaevalt niipea saab tänavaid puhtaiks vedada, siis leidsid kaks teist linnanõunikku, et Stone'i karvane väljanägemine pole linna raekojas kuidagi sobiv ja ajasid ta habeme vägisi ära.

TOKIO — Jaapani kõrge majanduslik kasvuaeg on üle ja Jaapan astub sotsiaalse abiandmise riigi suunas, ütles detsembris uueks peaministriks valitud Masayoshi Ohira. Selle tõttu on eeloleval juunikuul peetav suurem majanduskonverents suure tähtsusega kogu maailma majanduselule.

NEW YORK — Kas elate lennuvälja läheduses? Kolige parem kohe ära. kui teie elu teile kallis on, kirjutab ajaleht „Moneysworth". Uurimiste järele, mis tehti Los Angeleses, Chicagos ja mujal, on selgunud, et isikuil, kes elavad vähem kui kolm miili eemal lennuväljast, on südamehaigusi ja maksahaigusi 19% rohkem, kui samade piirkondade naabruskondades, mis asuvad lennuväljast vähemalt 6 miili kaugusel.

CHICAGO — Üks lumesaha operaator, kes oli Chicago lumerohkuses töötanud 12 tundi järjesti, oli läinud koju lõunale ja joonud tugevasti enne kui ta uuesti tööle läks. Ta sattus hullustushoogu ja purustas oma suure lumesahaga 30 autot ning surmas ühe autos olija miilipikkusel hävitusteekonnal. Esialgul purustas ta tänava äärde parkeeritud autosid, kuid sõitis siis maanteele, kus hakkas hävitama liikuvaid autosid. Kui lõpuks liiklus ta ees seisma jäi, sõitis ta tagurpidi veel üle ühe Cadillaci, litsudes oma raskusega surnuks seesistuja.

Viimasest Killamängude peakomitee koosolekust osavõtnud maakondade ja organisatsioonide esindajad. Istuvad vasakult H. Oja, A. Käärid, A. Raag, Tiiu Tralman. A. Kelder, Anne Liis Tüll, R. Kreem, Elna Libe ja L. Wahtras. Seisavad vasakult A. Kapp, L. Puurits, V. Mandra, J. Johanson, H. Kütt, E. Liik, L. Marley, L. Pihlberg, J. Marley, V. Ojasson, H. Mäeste ja Elna Kungla.
Foto: Vaba Eestlane

Aiandusklubi 10 aastat trükkis säilitamisele

Toronto Eesti Aiandusklubi aastakoosolek peeti 25. jaanuaril s.a. Toronto Eesti Majas. Koosolekule ütles avasõna klubi esimees M. Lepik. Päevakorra juurde asudes valiti koosolekujuhataks E. Kuris ja protokollijaks Maimu Usin. M. Lepiku poolt esitatud tegevusaruandest selgus, et möödunud aastal korraldati viis loengut, üks laudkonnavestlus ja suvel õppekäik Owen Soundi Eesti Sihtkapitali Springmounti puukooli. Lektoriteks olid E. Kuris, A. Haavaniit, A. Kalm, M. Joasaare, M. Lepik ja J. Roand. Keskmiselt oli üritustest osavõtjaid 50.

Klubi juures tegutseva Botaanilise Huviringi aruande esitas Maimu Usin. Majandusaruanne kanti ette laekuri J. Hion'i poolt. Klubil oli möödunud tegevusaastal 80 liikmemaksu tasunud liiget. Klubi liikmemaksuks aastas jäi endiselt neli dollarit. Revisjonikomisjoni nimel võttis sõna J. Oinus, kes avaldas laekurile tänu eeskujuliku töö eest.

Tegevuskavas on 1979. aastal 22. veebruaril agr. J. Oinus'e loeng teemal „Näpunäiteid toalillede kasvatamiseks",

29. märtsil esineb prof. dr. J. Terasmäe teemal „Kõrbetaimestik" ja aprillis teostub laudkonnavestlus. Suvine ja sügisene üksikasjalik kava selgub lähemal ajal. Jaanuaris 1980. aastal otsustati tähistada aiandusklubi kümnendat aastapäeva perekondliku koosviibimisega. Samuti peeti vajalikuks koostada trükis klubi kümne aastase tegevuse kohta, milles oleks ka esitatud uurimus Ontarios asuvate eestlaste aiasaadusi tootvate (puuvilju, maasikaid, köögivilju jne.) talude ja puukoolide kohta. Eeltoodud uurimuse teostamiseks vajatakse kõigi asjaosaliste kaasabi.

Trükise koostamiseks ja uurimuse teostamiseks otsustati valida viie liikmeline komisjon.

Aruanded ja tegevuskava koos eelarvega kinnitati ühel häälel.

Juhatusse valiti M. Lepik, E. Kuris, J. Hion, M. Joasaare, J. Roand, Maimu Usin, Valve Janson ja Leida Homits. Revisjonikomisjoni said Heljo Novek, K. Jõksi ja J. Oinus. Trükise koostamise komisjoni valiti J. Oinus, M. Tamm. V. Piigli, Mainu Usin ja Aino Suits. Pärast kohvi vaheaega näitas Maimu Usin huvitavaid valguspilte õppekäigust Springmounti puukooli, botaanilise huviringi tegevusest looduses, Toronto parkide õitsevaid lillepeenraid, pilte matkast ja lilledest. Valguspildid olid Maimu Usina, Viivi Jaanimägi ja E. Kurise poolt võetud.

E. Ks

Patricia Hearst vabanes vanglast

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter vähendas karistust Patricia Hearstile, kes on kaks aastat vangis istunud pangaröövimise pärast San Franciscos 1974. aastal. Patricia Hearst võttis pangaröövimisest osa koos oma küüditajatega n.n. Symbionese Liberation Army bandiitidega. Kohus jäi arvamisele, et ta võttis röövimisest osa vabatahtlikult ja mõistis ta vangi seitsmeks aastaks. Armuandmise otsuse kohaselt ei tohi Patricia Hearst ilma loata Ühendriikidest lahkuda. Ta saab järgmisel kuul 25-aastaseks ning kavatseb vanglast vabanemisel abielluda oma endise ihukaitsja Bernard Shaw'ga.

Nalja

Ottokar jutustab sõbrale: „Tead sa, ma tahaksin kangesti saata oma ämma Vene raketiga Kuu peale."

„Miks just Vene raketiga-"

„Kuna need ei tule sealt enam tagasi."

*

Eva tuleb koolist. Ema küsib: „Millest õpetaja täna rääkis?"

„Peamiselt kellegist Aadamast ja minust."

*

Kotirebija kimbutas kirikulist

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi politsei tabas ühe noormehe, kes oli spetsialiseerunud käekottide rebimisele Kungsträdgårdeni T-jaama Regeringsgatani-Jakobsgatani sissekäigu piirkonnas, kus tavaliselt on vähe liikujaid ja mida kasutavad Jakobi kiriku külastajad.

Noormehe tabamisele aitas oluliselt kaasa üks tema eestlasist ohvreid, kunstnik Veronika Keerdoja, kes just kirikust tulles jäi ilma oma käekotist raha ja dokumentidega. Politseile suutis ta anda niivõrd täpse kirjelduse röövlist. et juba järgmisel päeval samas kohas uut ohvrit röövida katsuv varas tabati väljapandud erariides politseiniku poolt. Ta tunnistas üles ka Veronika Keerdoja käekoti rebimise, mille sisu leiti Sergeli väljakult, kott ise aga Televerketist, raha oli muidugi kadunud.

Liisbet ohkab oma sünnipäeva eel juba mitu korda mehe juuresolekul. Lõppeks mees küsib:

„Miks sa ohkad?"

„Oh, ma olen nii lõpmata kurb".

„Aga miks siis?"

„Ei-ei, ma ei saa seda öelda, see on liiga kallis!"

Rein Taagepera ühiskonnateaduste professoriks

LOS ANGELES — Adjunkt-professor Rein Taagepera edutati korraliseks ühiskonnateaduste professoriks University of California Irvine'i harus, kus ta on ühtlasi ühiskonnateaduste teaduskonna abidekaaniks.

Füüsika-doktorina on Taagepera rakendanud sel alal tarvitatavat matemaatikat mitmesuguseile ühiskondlikele küsimustele: ebavõrdsuse mõõtmine, esinduskogude suurus, valimissüsteemid, võisturelvastumine, väliskaubanduse suhe elanikkonna arvuga, maailma rahvastiku kasv ja riikide kasv ning kestvus läbi ajaloo. Selle kõrval on ta tõlgendanud uusvasaklust uue „mõtleva klassi" ilminguna, võrrelnud algrahvaste olukorda Siberis ja USA-s, ning analüüsinud N. Liidu demograafilisi suundi. Eesti kohta on tal ilmunud ligi tosin uurimust inglise ja ka hispaania keeles, kaasa arvatud Eesti peatükk koguteoses „Handbook of Major Soviet Nationalities" (1975). Taagepera kaastoimetamisel ilmus kogumik „Problems of Mininations: Baltic Perspectives" (1973) ja ta toimetas aastaid informatsioonibülletääni „Baltic Events". Kokku on tal trükis umbes 40 teaduslikku tööd.

Praegu on Rein Taageperal teoksil rida uurimusi Lääne-Euroopa valimissüsteemidest ja uuemast Eesti ajaloost. Public Choice Society konverentsil tuleb tal ettekanne rühmade tinglikust arvust ja suurusest ebavõrdsete rühmadega süsteemis. Ameerika Poliiteaduse Ühingu aastakonverentsil augustis esineb ta ja juhatab valimiste analüüsi laudkonda.

Tallinnas puuduvad avalikud käimlad

Tallinnas on Pika ja Olevimäe tänava lõikumiskohas roheline platsike vanalinna kivises nurgas. Ometigi pole see viimase paarikümne aasta jooksul (võib-olla et enamgi) tundnud inimkäte hoolitsust. Maapind on äratallatud, pingid lagunenud, platsi piirav aed sisselangenud. Vajatakse abistavaid käsi korrastamiseks.

Selles mahajäetuses on koha ümber tekkinud mitmesuguseid ideesid, keegi soovitab tühjalt seisvasse transformaatoriputkasse teha maa-alune WC. Ta toonitab, et pärast ainsa ja viimase üldkasutatava WC likvideerimist vanalinnas Raekoja taga on hüppeliselt kasvanud kangialuste ja trepikodade reostamine. Ka uue käimla kohta arvatakse, et avalik WC reostatakse ruttu ja platsile ei saa rajada ka telefoniputkasid, sest kui pole WC-d, hakatakse telefoniputkasid väljakäiguna kasutama. Praegu tehakse siiski korrastamiseks plaane ja eeloleval suvel olevat iga tallinlane Olevimäe kandis labidaga teretulnud.

Riin Rivanool

Puhkepäevad

Kui keegi arvab, et võõrale maale puhkusele minnes iga asi libedasti jookseb ja ihult ning vaimult väsinu end suures rahus üsna lõdvaks lasta saab, siis selles võib küll üsna parasjagu eksida. Oma mure muljutused, mitmed piina pigistused ja ootamatused tuleb ikkagi läbi teha.

Algab see üsna tavakohaselt sellega, et suures päikesevaimustuses tormate mereranda ja hakkate päikest võtma, seda sooja ja suurt ketast kummardama, mis igale asjale tulu toob.

Aga pole nii. Teiseks päevaks olete saanud punetava naha ja valutava ihuga peate end päikesekummardajate kiilast eemale hoidma. Kodus vanasti määris vanaema meie kõrvetatud nahku hapukoorega, aga siin pole selleks piimagi saada. Tõttate siis rohupoest Noxema kreemi otsima. Seda viimast seal muidugi ei ole ei teatagi, mis asi selline olema peaks. Kena poeproua aga, kes teiste inimeste ihuhädad oma mureks võtab, müütab ühte teist salvi, mis pidavat olema veelgi parem.

Nii see ongi, sest kui müüja järgmisel päeval sind nägema juhtub, lehvitab ta juba kaugelt ja tuleb pärima, et kas nüüd on parem olla ja siis läheb kõik kergemaks juba kas või selle vähesegi pärast, et siin ometi keegi sinust hoolivat näib.

Aga see ei ole ainult nahahäda, mis kaugeltsaabunuile kallale kipub. Mõnel suvitajal on juba külmast kodust kõha kaasa toodud ja asjata oleks oodata, et soe kliima iseendast kõike leevendaks. On kõhijaid, kes kõhivad otse hobuse kombel, mõnele teisele tikub ta konnakrooksumise moodi kallale.

Kes kodust haigust kaasa toonud ei olnud, sai nüüd kätte kõhutõve ehk „turista", mis on iseendast üks väga vaevav istumishäda, mõnele tuli kuumusest peavalu ja mõnda vaevasid luupainajad ja unetud ööd.

Ja siis juhtus, et hotelli selles osas, kus meie oma ajutise asupaiga leidnud olime, pandi vesi seisma. Kuskil oli lõhkenud veetoru. Ei tulnud tilgakestki ei kraanist, ega dushist, väljakäigust rõnelemata. Nõnda siis nähti järgmisel hommikul härrasmehi pange ja mitmesuguste muude anumatega ujumisbasseinist vett oma tubadesse tassimas ja mõni araverelisem sulpsas vööst saadik koguni merre ja ammutas märjukest sealt. Küllap vist südamepiinaga, et „tassivad muidu basseini tühjaks ja ju see meri ikka vastu peab, nii et kõigist veevõttudest hoolimata tilgake vähemalt sinna järele jääb."

Nõndamoodi hakkasin siis mina ka oma Aadama kallale: „Võta ja too vett! Too pangega!"

Aga kust pange saada. Hotelli-informatsioonist öeldi lahkelt:

„Kallid härrad, teatage vaid toakoristajale, küll tema veed toob ja kõik teeb," mis seniste kogemuste kohaselt ja äraseletatult tähendas, et küll kolmandal päeval saab ja enne lootusi ei ole.

Asusin siis omal jõul pange jahile. Eks ühe toa ukse tagant leidsingi.

„Passi peale!" kamandasin Aadamat. „Harjad, lapid pangest välja, vesi lirtsata lillepeenrasse ja tulema!"

Ei, Aadam sellist röövretke ette ei võta. Tema tahab kõiki asju aumehe kombel ajada. No kes sedasi saab! Nõnda tuli siis see röövimine mul omal ära teha, basseini juures äsjavallutatud sõjasaak Aadamale üle anda ja ta vett kandma käsutada. Saime hakkama.

Pange tagasitoimetamine läks üsna ladusasti: lõunamaa rahvas nähtavasti pidas pikemat siestat ehk kohvipausi ja pange kadumist polnud märganudki. Harjad-lapid said pange tagasi pandud ja ausa mehe kombel minema jalutatud.

Basseini ääres oli selleks ajaks äge tuulehoog pudeleidklaase laualt kivipõrandale puruks pillutanud. Kilde miljon ja veel enamgi, hädaohtlik paljasjalgselle ja kui sellest keegi väljagi ei teinud, töttasin kelnerile teatama, et killud ära pühitaks.

Vaat, siis tuli mängu see keeleküsimus. Umbkeelsed kelnerid teavad vaid jooginimesid, kõige muu jutu peale naeratavad sõbralikult, arusaadavalt, kaastundlikult, südamlikult ja ütlevad peanoogutuse saatel mitu korda „ja".

Lõpuks sai omaabi korras laud sinna klaasipurule kaitseks peale tõstetud ja järgmiseks hommikuks — oi imet küll! — oli killustik ilusasti ära pühitud, sest siis oli pühkimise aeg ja kord.

Kõigega harjub. Lõppude lõpuks taipab põhjamaalase ärakülmetunud aju siiski, et lõunamaalase lubadus ja alatine abivalmidus on vaid üks õhukeselt petlik kirme, mille tagant vaevalt midagi tõelist oodata on ja selgeks saab see, et endaabi on maailmas siiski ainult see, millele usalduslikult toetuda võib.

Montreali Eesti Selts saab arhiivi

MONTREAL — Montreali Eesti Jaani kogudus on lasknud ehitada ühe ruumi kiriku keldrikorral tulekindlaks ja selles ruumis on ⅓ riiulitest Montreali E. Seltsi kasutada.

Kuna M.E.S. arhiiv-materjalid on olnud seni kogutud ainult kastidesse kiriku keldrikorral, siis nüüd on võimalus seltsi arhiivi korraldamiseks ja materjalide asetamiseks riiulitele. Et seda tööd võimalikult täiuslikult teostada, siis oleks vajalik koguda kõik säilinud M.E.S. tegevusse puutuvad materjalid praeguse juhatuse kätte — kui selliseid materjale on endiste juhatuste esimeeste või -liikmete juures.

M.E.S. juhatus palub tungivalt juba käesoleva teate lugemisel sellele reageerida ja viivitamata seltsi esimehele E. Aser'ile telef. 488-8324 teatada, või materjalid tuua kiriku juurde Elmar Ani või Nikolai Karklin'i kätte — hiljemalt 1. märtsiks s.a.

M.E.S. Juhatus

Sündmuste kalender

Teisipäeval, 6. veebr. kell 7.30 õ. Tartu College'is dr. Taavo Virkhausi loeng.

Laupäeval, 10. veebr. kell 7 õ. Eesti Majas Soomepoiste Klubi JR 200 35. aastapäeva koosviibimine.

Reedel, 16. veebr. kell 8 õ. Toronto Eesti Majas T. E. Seltsi Vabariigi aastapäeva ball.

Laupäeval, 17. veebr. kell 7.30 õ. Sir John A. MacDonaldi koolimajas, 2300 Pharmacy Ave., T.E.R.R. „Kungla" juubeliaasta suuresinemine „Tedrekünka tütred".